

**Leikki-
puistossa
tavataan**

**Tanssia
kaiken
ikää**

**Itämeri
sydämen
asiana**

**Böcker
på Arbis**

Lukijakilpailu

Sivulla 20 tunnistettavaksi tarjotaan keskeisellä paikalla sijainnutta punatiilistä kolossia.

Leikkipuistot ovat kaupunkielämän keitaita, jotka tarjoavat iloista tekemistä kaikenikäisille ympäri vuoden.

04

KOHTUUS elämäntavoissa tuo lisää hyviä vuosia, neuvoo väestön terveydentilasta huolestunut kaupungin terveyskeskus.

05

METROTUNNELEIDEN ja aseman louhinta Lauttasaareen on parin vuoden urakka, jossa kalliota täytyy paitsi pehmittää myös lujittaa.

07

HEIKKI SAVOLAN paperikauppa Töölössä on kiinnostava esimerkki lukuisista pikku putiikeista, joissa saa erinomaista palvelua.

08

IKÄIHMISET virkistyvät tanssien ja muistellen. Taide uudistaa hoitokäytäntöjäkin.

12

MAAHANMUUTTAJAÄIDIT voivat opiskella suomea leikkipuistojen kursseilla ja tutustua muihin perheisiin.

14

PÄÄHENKILÖ. Juha Nurminen on palkittu aloitteestaan puhtaasta Itämeren puolesta. Hän kaipaapuheiden sijasta lisää konkreettisia toimenpiteitä.

16

LAPSUTENI HELSINKI. Aarne Laurilan lapsuudessa Malmi oli aivan oma maailmansa.

17

TAPAHTUMASIVUILLA paljastetaan muun muassa valkoiseksi maalattujen kenkien *Tie taivaaseen* sekä missä seikkailevat Peter Pan tai pussaileva putkimies.

21

INFO PÅ SVENSKA. Busklubben är den gemensamma benämningen på Luckans många olika program för barn.

➔ English supplement

Helsinki-info – this printed newspaper – is published by the City of Helsinki and distributed to all Helsinki households six times a year. The English Supplement is published on the City website at www.hel.fi/helsinki-info ➔ In English.

LEIKKIPUISTOT OVAT HELSINGISSÄ lähes satavuotias instituutio. Alkuun tavoitteena oli valvotun tekemisen ja huolenpidon tarjoaminen vähäosaisille lapsille. Nykyään puistot ovat perheiden palvelu- ja kohtaamispaikkoja. Kaikkina aikoina lapset ovat halunneet keinua, kiipeillä, liukua ja rakentaa hiekkakakkuja.

Tällä hetkellä kaupungin päivähoidon vastuualueeseen kuuluvia leikkipuistoja on 69. Aamupäivisin puistoissa järjestetään pikkulapsiperheille suunnattua toimintaa, iltapäivisin palvelee pieniä koululaisia. Noin puolet leikkipuistoista tarjoaa nyt kerhotoimintaa, joka on tarkoitettu ensisijassa kotihoidossa oleville lapsille ja johon haetaan samoin kuin päivähoitoon.

Leikki, luovuus ja ilo kuluvat kaikkiin ikäkausiin ja leikkipuistoja voidaankin suunnitella myös vanhemmalle väestölle. Ikäihmistien palveluna ne toimivat fyysisen ja sosiaalisen kuntoutuksen tukena.

RITA EKElund

HELSINKI-INFO | Internetversio www.hel.fi/helsinki-info

Numero 4 • 2011

Jakelu 19.–23.9.

35. vuosikerta

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,

PL 1,

00099 Helsingin kaupunki

p. 310 1641 (vaihde)

VASTAAVA TOIMITTAJA

Rita Ekelund

TOIMITUSSIHTEERI

Leena Seitola

TOIMITTAJA

Tiina Kotka

RUOTSINKIELISET SIVUT

Nina Weckström

ULKOASU

Saku Heinänen & Jesper Vuori

TAITTO

Heikki Sallinen

KANNEN KUVA

Eva Persson

KIRJAPAINO

Sanomapaino, Vantaa

PAINOSMÄÄRÄ

357 469 kpl

ISSN

0782-0453

JAKELUASIAIT

Itella,

p. 0200 71000,

asiakaspalvelu@posti.fi

SEURAAVA HELSINKI-INFO

jaetaan 24.–28.10.

PALAUTETTA LEHDESTÄ

voi lähettää joko postitse

(Helsinki-info, PL 1, 00099

Helsingin kaupunki) tai

sähköisesti osoitteeseen

helsinki-info.palaute@hel.fi.

Uuden sairaalakoulun luotsaaja

Rehtori **Sirpa Lautjärvi** johtaa opetusta yhdistetyssä sairaalakoulussa.

① Mitä työhösi kuuluu?

Johdan Sophie Mannerheimin koulua, joka opettaa sairaalatai avohoidossa olevia esi- ja peruskouluikäisiä. Hallinnollisten, taloudellisten ja opetuksen laatuun liittyvien asioiden lisäksi pidän erityisen tärkeinä hyvää ilmapiiriä, yhteisöllisyyttä ja kaikkien osallisuutta. Saan ilokseni johtaa huippuammattilaisia, jotka osaavat tarvittaessa keventää tilanteita huumorilla. Tavoitteemme on, ettei sairastuminen aiheuta lapselle tai nuorelle syrjäytymistä: sairaus voi olla hidaste, ei este.

② Miten sairaalakoulun opetus toteutetaan?

Oppilaillamme on somaattisia, psyykkisiä ja neurologisia pulmia, joten opetustavat ja -aika räätälöidään huomioiden sairauden laatu ja hoitoon tarvittava aika. Suurin osa oppilaitamme tulee päivisin opiskelemaan johonkin seitsemästä toimipisteestämme, mutta opettajamme työskentelevät myös osastoilla. Opiskeluajat kestävät päivästä kolmeen vuoteen. Oppilas säilyttää sairaalakouluajan oman koulupaikkansa. Yhteydenpito oppilaan huoltajien, hoitohenkilökunnan ja oman koulun kanssa on tiivistä. Oppilaat kokevat koulunkäynnin usein tärkeäksi normaaliksi asiaksi poikkeuksellisessa elämäntilanteessa.

③ Millaisia terveisiä lähettäisit helsinkiläisille?

Lapsen sairastuminen on perheelle mullistus, johon tarvitaan paljon tukea. Toivoisin ihmisten muutenkin huomioivan lähimmäisiään ja kysyvän rohkeasti, voivatko olla avuksi. Kulttuurissamme korostetaan lapsen omatoimisuutta ja itsenäisyyttä, mutta usein se on synonyymi lapsen omapäisyydelle ja yksinäisyydelle. Lasten kanssa kannattaa olla tuntosarvet pystyssä, sillä esimerkiksi monen kymppin oppilaan pahaa oloa ei huomaa, koska se on kääntynyt hiljaisesti sisäänpäin. Toisaalta uhittelijat ja räyhääjät ovat usein keinottomia, pelokkaita ja yksinäisiä. Sairaavat lapset eivät tarvitse sääliä, vaan kannustavaa myötäelämistä ja konkreettista apua arjen haasteissa.

TIINA KOTKA

Sophie Mannerheimin koulu on sairaalakoulu, jonka opetuksen järjestää ja rahoittaa Helsingin kaupungin opetustoimi. Oppilaita on kerrallaan pari sataa, vuodessa yli tuhat. Henkilökuntaa on 47. Elokuussa avattuun kouluun yhdistettiin Auroran, Haartmanin ja Lastenlinnan koulut muun muassa hallinnon ja käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Koulu toimii myös osaamiskeskuksena jakaen tietoa esimerkiksi sairauden vaikutuksista oppimiseen. Oppilaina on potilaita HUS:n sairaaloiden ja avohoitoyksiköiden lisäksi yksityissairaaloista, Syömishäiriökeskuksesta ja Diakonissalaitoksesta.

"Oppilaat osallistuivat innokkaasti koulun nimen etsintään ja ovat tyytyväisiä tulokseen. Sophie Mannerheim oli kulttuurivaikuttaja ja maamme sairaanhoidon uranuurtaja, joka muun muassa perusti Lastenlinnan", kertoo rehtori Sirpa Lautjärvi työhuoneessaan oppilaiden tekemien töiden äärellä.

PIIRROS: VILMA LAPPALAINEN

PERINNE

Stadin Silakkamarkkinat

HELSINGIN VANHIN perinnetapah-tuma Stadin Silakkamarkkinat jär-jestetään Kauppatorilla 2.–8.10. Si-lakkamarkkinoita on järjestetty vuodesta 1743 alkaen. Itämerellä työskentelevät kalastajat tuovat jo-kavuotiseen tapaansa Silakkamark-kinoille parastaan. Ostettavaa on perinteisistä suolasilakoista herkul-lisiin silakkamarinadeihin, joita ryy-dittävät mausteet pihlajanmarjois-ta punapippuriin. Markkinoilla on tarjolla myös saaristolaisleipää sekä

saarilampaiden villasta tehtyjä kä-sitöitä.

Avajaispäivänä 2.10. Kauppatoril-la on ohjelmaa klo 11–16. Ohjelman päättää tilaisuus, jossa palkitaan Vuoden maustekalan ja Vuoden Si-lakkayllätyksen tekijät.

Markkinat ovat avoimna sunnun-taista perjantaihin klo 7–19, la klo 7–16. Avajaispäivän 2.10. ohjelma al-kaa klo 11 ja silakkatuotekilpailun tulokset ja palkintojen jako on vuo-rossa klo 16.

TERVEYS

Kohtuus tuo lisää hyviä elinvuosia

”TUPAKOINTI, alkoholin liikakäyttö ja ylipaino”, Helsingin terveystieteiden tutkimuskeskuksen kehittämisjohtaja **Riitta Simoila** luettelee helsinkiläisten keskeiset terveysuhat.

”Näihin vaikuttamalla voimme merkittävästi kohentaa väestön terveydentilaa.”

Helsinkiläisten erot sairastavuudessa ja kuolleisuudessa ovat huomattavia. Väestön terveyserojen kaventaminen ja ehkäisevä terveydenhoito ovat terveystieteiden keskeisiä painopistealueita.

”Kaupungin kannalta epätoivotavaa on kehitys, jossa odotettavissa oleva elinikä nousee, mutta samalla väestön terveydentila heikkenee. Jos tämä trendi jatkuu, sillä on tuhoisa vaikutus kaupungin talouteen - puhumattakaan yksittäisten ihmisten elämästä”, Simoila sanoo.

”SAVUTTOMAN HELSINGIN puolesta on menestyksellä kampanjoitu vuodesta 2007”, Simoila kertoo. Kaupungin omat työpaikat ovat savuttomia. Äitiysneuvoloihin ulottuvan työn tuloksena odottavien äitien tupakointi on selvästi vähentynyt. Nuorten parissa kouluissa kampanjointi ei kuitenkaan näytä vielä pureen.

Helsinkiläisten avuksi on perustettu myös tupakkaklinikka, joka järjestää vieroituskursseja ja antaa henkilökohtaista neuvontaa lopettamisen tueksi.

ALKOHOLIN KULUTUS on moninkertaistunut Suomessa viime vuosikymmenien aikana. Suomalaisten nuorten humalajuominen on yleisempää kuin Euroopassa keskimäärin.

Aikuisväestön liikakäyttö on yhteydessä lukuisiin sairauksiin ja se lisää myös tapaturmariskiä.

”Alkoholi tappaa nimenomaan työikäisiä ihmisiä, jopa enemmän kuin sydäntaudit ja syöpä”, Simoila huomauttaa.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimintasuunnitelman toteuttaminen on kaupungin yksi keskeisistä tavoitteista. Kaupunki pyrkii vähentämään alkoholin kokonaiskulutusta, vaikuttamaan alkoholin mainonnan kielämiseen kaupungin omistamilla paikoilla ja suojelemaan etenkin lapsia ja nuoria.”

KASVAVA YLIPAINO on suomalaisen uusin terveysriski. Helsingissä on asuinalueita, joissa neljännes odottavista äideistä on ylipainoisia, mikä lisää myös lapsen paino-ongelmien todennäköisyyttä.

”Kuulumme jo Euroopan lihavimpiin kansoihin”, Simoila toteaa. Suomalaisesta aikuisväestöstä 58 prosenttia miehistä ja 43 prosenttia naisista on ylipainoisia.

Ylipaino on riskitekijä monien sairauksien synnyssä, muun muassa kakkostyypin diabeteksessä.

”Mikäli painokäyrät jatkavat kasvuaan, kakkostyypin diabetestapaukset tulevat kasvamaan dramaattisesti.”

Simoila kannustaa kaikkia Helsingin päättäjiä mukaan terveystaloksiin. Siihen velvoittaa myös tänä vuonna voimaan tullut terveydenhuoltolaki, joka teki terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioinnin ottamisen päätöksenteossa lakisääteiseksi.

JOHANNA LEMOLA

KUVA: MARI HOHTARI

”Ottamalla enemmän vastuuta omasta terveydestämme saamme lisää hyviä elinvuosia.”

Ympäristökeskus Viikkiin

HELSINGIN KAUPUNGIN ympäristökeskus muuttaa uusiin toimitiloihin Viikkiin. Toiminta talossa aloitetaan 26.9.

Viikin uusi ympäristötalo on Suomen vähiten kuluttava toimitalo. Se on rakennettu matalaenergiavaatimusten mukaan, ja sen energiakulutus on reilusti alle puolet normaalista. Lisäksi rakennuksessa kokeillaan uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämistä ja huomioidaan ympäristöasiat niin taloteknisissä ratkaisuissa kuin materiaalivalinnoissakin.

Viikinkaari 2a, avoinna ma–pe klo 8.15–16, p. 09 310 1635,

elintarvikeneuvonta p. 09 310 14000 ja asumisterveysneuvonta p. 09 310 15000. Neuvontanumerot ovat jo käytössä ja palvelevat ma, ke–pe klo 9–12, ti klo 9–15.

www.hel.fi/ymk

KUVA: PLUGI

Mielipiteitä kotikulmista

KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO kerää asukkaiden mielipiteitä Oulunkylästä ja Laajasalosta, joita on tarkoitus kehittää Esikaupunkien Renessanssi-hankkeen mukaisesti.

Mielipiteitä hyödynnetään laadittaessa kehittämissuunnitelmaa, joka jatkossa ohjaa alueiden kaavoitusta. Oulunkylän suunnitelma koskee Maunulaa, Metsälää, Patalaa, Veräjämäkeä ja Veräjälaksoa sekä Käpylän aseman ympäristöä.

Laajasalon suunnitelmaan kuuluvat Yliskylä, Hevossalmi, Jollas

ja Kaitalahti sekä osa Tahvonlahdesta. Laajasalon renessanssista ja Kruunuvuorenrannan ajankohdaisista suunnitelmista kerrotaan asukastilaisuudessa keskiviikkona 28.9. kello 18–20 Laajasalon peruskoulun Alatalossa osoitteessa Holmanmoisionpolku 1.

Oulunkylää koskevia kommentteja voi jättää 2.10. asti ja näkemyksiä **Laajasalon** tulevaisuudesta kerätään 16.10. asti verkossa osoitteessa <http://kerro-kartalla.hel.fi>.

KUVA: KIMMO BRANDT

METRO

Ali saaren, läpi kiven

LÄNSIMETRON tunnelityömaalle Lauttasaaressa sukelletaan Hedengrenin talon kulmalta Lauttasaarentie 50:n kohdalta. Maan alla odottaa kallio, josta Kalliorakennus-Yhtiöt Oy:n on puskettava läpi, jotta metrojunat pääsevät aikanaan kulkemaan Helsingin ja Espoon väliä.

Kiveä ei pehmitetä silkalla voimalla, vaan taidolla ja harkiten.

”Louhinta etenee siten, että poraamme kallioon tunnustelureiät, joihin ajamme paineella vettä ja mitaamme, paljonko vettä kallio imee”, työmaan vastaava mestari **Martti Kähkönen** kertoo. ”Jos vettä menee yli 60 litraa minuutissa, louhijoilla on haurasta kiveä edessään. Silloin poraamme kallioon reikiä, jotka injektoidaan eli täytetään betonilla. Niin kummalliselta kuin se maallikosta kuulostaa, kalliota täytyy joskus vahvistaa, ennen kuin sitä uskaltaa räjäyttää. Be-

toni estää myös sen, ettei kallio vuoda vettä louhinnan päälle.”

Lauttasaaressa injektointia on jouduttu tekemään paljon. Louhijoille on myös tullut vastaan ruhjekohtia, joissa kallio on rapautunut, joten tunnelin seinä on pitänyt vahvistaa ruiskubetonilla.

”Louhintatöissä on mentävä kiven ehdoilla eteenpäin, eikä turhia riskejä pidä ottaa, sillä koneet ovat kalliita ja ihmishenget vielä kalliimpia.”

KALLIORAKENNUS-YHTIÖT OY:N urakana on louhia Lauttasaaren alitse kaksi kahden kilometrin mittaista ajotunnelia, sillä metrojunat kulkevat erillisissä tunneleissa itään ja länteen. Lisäksi yhtiö louhii metroaseman sisäänkäynteineen sekä kaksi painetasauskuilua ja kaksi poistumistiekuilua. Ajotunnelien louhinta alkoi maaliskuussa. Työt ovat vasta alus-

sa, sillä urakalle on laskettu aikaa reilut kaksi vuotta. Kallion kimpussa ahertaa yli 30 työntekijää, niin porareita kuin panostajiaakin.

Louhinta-aikoja rajaavat Uudenmaan ympäristökeskuksen antamat määräykset. Lauttasaaren työmaalla saa porata ja räjäyttää arkisin kello seitsemästä aamulla iltakymmeen asti.

Vaikka Länsimetro Oy teetti kunnostuksen kaikissa metroradan ympäristön taloissa ennen louhintojen alkua, jyrinä ja tärinä ovat poikineet työmaatoimistoon sekä pelästyneitä että vihasia yhteydenottoja.

”Mutta olemme saaneet myös kiitosta”, Kähkönen kertoo. ”Muuan soitaja kyseli minulta kohteliaasti työaikamme ja sanoi keskustelun lopuksi, että teemme arvokasta työtä, koska lauttasaarelaiset tarvitsevat metron.”

TAPIO TOLMUNEN

Nyt!

Porat laulavat

HELSINKI SAA länsimetron myötä kaksi uutta asemaa, Lauttasaaren ja Koivusaaren. Metrotunnelien louhinta Koivusaareen alkoi tämän vuoden heinäkuussa.

Ruoholahdesta Matinkylään kulkevaa rataa varten louhitaan kaksi lähes 14 kilometrin mittaista ajotunnelia, joista on tällä hetkellä valmiina noin kymmenesosa. Porat laulavat seuraavina vuosina ahkerasti, sillä tunnelien on määrä valmistua vuonna 2013.

Ensimmäiset asemaurakat käynnistyvät jo vuonna 2012. Sitten on vuorossa ratojen rakentaminen ja automaattimetron asennus ja testaus, sillä länsimetroa ajetaan ilman kuljettajaa liikenteen alusta lähtien.

Mikäli työt etenevät aikataulussa, Lauttasaaresta ja Koivusaaresta pääsee metron kyytiin vuoden 2015 lopulla.

Lauttasaaren asema sijoittuu Lauttasaarentien ostoskeskuksen ja Gyldeintien välille, Koivusaaren asema puolestaan Länsiväylän eteläpuolelle Vasilahden alle. Länsimetro Oy arvioi, että Lauttasaaren aseman kautta kulkee jatkossa noin 20 000 matkustajaa päivässä ja Koivusaaren kautta puolet vähemmän.

KUVA: HSY / KAI WIDELL

KURSSI

Oppia kompostointiin

HSY TARJOAA maksuttomia kompostointikursseja Helsingissä ja ympäristössä. Kurssi kestää pari tuntia yhtenä iltana.

Kompostointi on jokamiehen keino hillitä ilmastonmuutosta. Valmis komposti on erinomainen maanparrannusaine puutarhaan. Seuraava kurssi on 24.9. klo 10–12 Herttoniemessä suomenkielisen työväenopiston Silkkikutomolla. Lokakuulle jatkuvista kursseista saa tietoa www.hsy.fi/jatehuolto -nettisivuilta.

UUDISTUS

Päätöksenteko sähköistyi

KAUPUNGIN PÄÄTÖKSENTEON seuraaminen netin avulla parani elokuussa, kun käyttöön otettiin sähköinen Ahjo-asianhallintajärjestelmä. Sen avulla pystytään julkaisemaan verkossa viime tingassakin esityslistoille tulevat asiat. Ahjo poisti paperipinkat muun muassa kaupunginhallituksen ja -valtuuston sekä lautakuntien kokouksista, sillä esityslistat julkaistaan enää vain sähköisesti. Esityslistoja löytyy esimerkiksi osoitteesta www.hel.fi Päätöksenteko ja hallinto.

VERKOSSA

Osallistu alueiden kehittämiseen

Kaupunki toivoo asukkaita mielipiteitä alueiden kehittämiseksi verkon kerrokkartalla-sivuille. Ajatuksia toivotaan esimerkiksi Puotilan, Vartioharjun ja Fallbakan katu- ja viheralueista sekä Kivikon liikuntapuistoon ja Paukkulanpuistoon suunnitellun frisbeegolfradan ratasuunnitelma. Tietoja kerätään lisäksi Malmin ja Pukinmäen viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja huolestuttavista asioista osoitteessa <http://kerrokkartalla.hel.fi/>.

Vastaus pulmiin chatista

Nuoret voivat keskustella pulmistaan nimettömästi ammattilaisten kanssa Pulmakulmassa. Maksuton 12–25-vuotiaalle suunnattu chat-palvelu löytyy osoitteesta www.nuoret.info. Paikalla vuorottelevat tiistaisin ja torstaisin kello 17–20 terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä ja psykologi. Nuoret voivat myös tukea toisiaan vastaamalla kysymyksiin ja kertomalla omista kokemuksistaan. Palvelua ylläpitävät Helsingin kaupunki ja lähikunnat.

Keskustele demokratiasta

Kaupunki kannustaa asukkaita keskustelemaan demokratiasta netissä osoitteessa <http://demokratia.hel.fi>. Sivuilla voi avata keskusteluja ja osallistua meneillään oleviin. Sivut kuuluvat kaupunginhallituksen asetamalle 15-henkiselle työryhmälle, joka pohtii demokratian kehittämistä ja helsinkiläisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. Ryhmässä ovat edustettuina kaikki valtuustoryhmät. Sivuilla julkaistaan ryhmän kokousten aineisto ja jäsenten kirjoituksia, joita voi kommentoida.

KUVA: RAOUL CHARPENTIER

"Tervetuloa kyselemään Jätkäsaaren tulevaisuudesta!" kehottaa Risto Mäkeläinen infokeskuksessa.

INFO

Huutokonttorissa kerrotaan Jätkäsaaresta

ENSIN OLIVAT Bysa, Sandis ja Uttern –ryhmä saaria Helsingin eteläkärjessä. Sitten syntyi Jätkäsaari-niminen, mantereeseen kiinnittynyt kokonaisuus, johon muut saaret sulautuivat.

Nyt Helsinki rakentaa Jätkäsaaren uutta merellistä kaupunginosaa noin 16 000 asukkaalle ja 6000 työpaikalle.

Jätkäsaaren infokeskuksessa alueen rakentamista ja suunnitelmia esitellään pienoismallin, karttojen ja isojen kuvapintojen avulla. Suurelta kosketusnäytöltä, "monikosketusseinältä", voi useampi käyttäjä yhtä ai-

kaa selata tietoja ja kuva-aineistoja.

Infokeskus sijaitsee vastikään kunnostetussa vanhassa Huutokonttorissa. Avarat näyttelytilat ja neuvonta ovat toisessa kerroksessa. Alakertaan on tulossa kahvila ja sen yhteyteen esittelytilaa Jätkäsaaren rakennuttajien kohteille.

"Asiakkaat haluavat tietoa etenkin Jätkäsaaren tulevasta asunnoista ja asumismuodoista. Monet kävijät ovat myös yleisemmin kiinnostuneita alueen tulevaisuudesta", kertoo Huutokonttorin koordinaattori Risto Mäkeläinen.

Huutokonttorin nimi juontuu

ajoilta, jolloin satamatyöläiset tulivat aamuisin ilmoittautumaan laivalastien purkutöihin. Huutokonttorilla miehet kirjaimellisesti huudettiin töihin päivittäisen tarpeen mukaan. Nyt rakennuksessa sijaitsevat infokeskuksen lisäksi Jätkäsaaren pelastusasema ja alueen logistinen operaattori.

RITA EKELUND

Infokeskus Huutokonttorin osoite on Tyynenmerenkatu 1, avoinna keski- viikkoisin klo 15–19 ja lauantaisin klo 12–17.

www.uuttahelsinki.fi

Neljä uutta luontopolkua

RAKENNUSVIRASTO ON avannut neljä uutta luontopolkua, jotka sijaitsevat Haltialassa Keskuspuistossa ja Vihdin Salmessa, Nuuksion järviylängöllä.

Haltialan Korpipolku on reilun kilometrin pituinen ja sen erikoisuutena on tutustuminen ennallistettuun metsään. Ennallistamisen tarkoitus on palauttaa ihmisen muuttama metsä takaisin kohti alkuperäistä luonnontilaa. Korpipolun alkuun on viitoitus Kuninkaantammentieltä.

Salmen ulkoilualueella on kolme uutta polkua: Kartanotontun kierros (1,5 km) sopii erityisesti lapsiperheille, Salmijärven ranta- ja niittymaisemia esittelevä Paavon polku (1,6 km) koululaisille ja Tapion taival (10 km) hyväkuntoisille vaeltajille.

📍 www.hkr.hel.fi/luontopolut

Väestö lukuina

HELSINGIN 583 350 asukkaasta vain 42 prosenttia on syntynyt Helsingissä. Tähän on muutettu ympäri maan, mutta varsinkin lähikunnista. Muualla pääkaupunkiseudulla syntyneitä on lähes 6 prosenttia, ja esimerkiksi syntyperältään pohjoissavolaisia reilut 3 prosenttia. Ulkomailla syntyneiden osuus on 10 prosenttia.

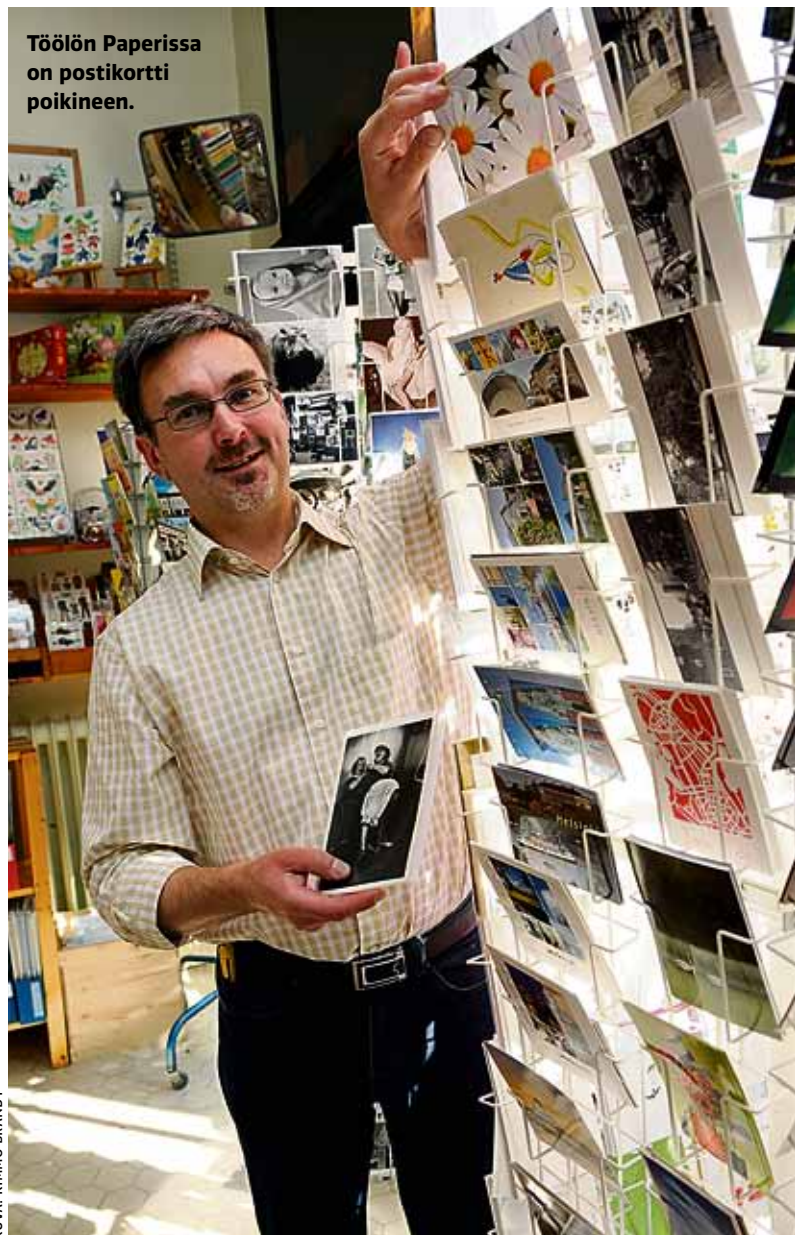
Helsingin tilastollinen vuosikirja 2010. Helsingin kaupungin tietokeskus. Saatavissa tietokeskuksen kirjastosta Ympyrätalosta tai netistä, www.hel.fi/tietokeskus, Julkaisut 📄 Tilastot 📄 Muut tilastot ja julkaisut.

58 %

Helsingin asukkaista on syntynyt muualla.

Pienen putiikin erikoisuuksia

Töölön Paperissa on postikortti poikineen.

KUVA: KIMMO BRANDT

TÖÖLÖN PAPERI Runeberginkadulla on liike, jonka hyllyiltä löytyy kaikenlaista postikortteista ja kirjoista pieniin lahjatarvikkeisiin. Sieltä voi hankkia niin pelit, kynät ja mapit kuin ikkunaliimapaperitkin. Myymälän erikoisuus on yli 6 000 erilaisen postikortin valikoima, jonka paperikauppias **Heikki Savola** valitsee henkilökohtaisesti.

”Kortteja meiltä hakevat myös keräilijät ja kansainväliseen postcrossing-verkostoon kuuluvat harrastajat”, kertoo Savola.

Kirjojen ja toimistotarvikkeiden ohella myymälässä on valikoima kiitokuvia sekä paperinukkeja, joiden joukosta voi valita eri vuosikymmenten pukeutumisteehan nukkeja tai Töölön Paperin omaa tuotantoa olevia viehättäviä satueläimiä. Eläimet ovat lastenkirjakuvittaja **Salla Savolaisen** käsialaa.

JOS KAIPAA pieniä lahjavinkkejä kannatta tutustua vaikkapa vedessä pomppiviin palloihin tai pikkuruisiin Guatemalassa käsin valmistettuihin huolinnukkeihin, joille voi iltaisin kertoa murheensa. Suosittuja ovat myös pyöreät numeropinnit.

”Niitä ostetaan esimerkiksi syntymäpäiväsankareille ja 80-lätkällä onnitellaan ajokortin saajaa. Pinssejä voidaan tehdä myös asiakkaan omista kuvista.”

Savola on toimittanut ja julkaissut kirjan verran myös Töölö-aiheisia tietokilpailukysymyksiä ja muutaman tarinan töölöläisten kauppamuistoja. Kauppamuistoja kerätään edelleen vuoden loppuun asti, ja mikäli tarinoita saadaan talteen riittävä määrä, tullaan ne julkaisemaan kirjana. Savolan pari vuotta sitten kustantama Töölön historiaa käsittelevä lautapeli on tällä hetkellä myyty loppuun. Siitä on kuitenkin toiveissa uusintapainos, kunhan rahoitus järjestyy.

Töölön Paperin palveluihin kuuluvat myös faksien lähetykset ja vastaanot-

to sekä tulostuspalvelu muistitikulta.

Myymälästä kannattaa kysyä kiertäysmateriaaleistakin valmistettuja tuotteita. Niistä oiva esimerkki on Savolalle yön tunteina syntynyt idea lehtiöstä.

”SUSILEHTIÖ on tehty hukkapaperista. Teemme niitä ylijäämäpaperista, kuten vanhoista kalentereista.”

Heikki Savola haluaa vetää nyky-aikaista vastuullista yritystoimintaa. Siksi Töölön Paperi on myös hiilineutraali, tosin epävirallisesti, sillä päästöt on laskettu ilman konsulttiapua.

”Vastuullinen yritystoiminta ei ole ainoastaan sitä, että yritys maksaa veronsa ja noudattaa työehtosopimuksia. Me yritämme elää kestävä kehityksen mukaan ja haluamme kompensoida omat kasvihuonepäästömme”, toteaa Savola.

Töölön Paperi on mukana myös Helsingin Energian ympäristöpennin ohjelmassa, jossa tietty osa liikkeen kuluttaman sähkön perusmaksusta menee tuulivoimapuiston rakentamiseen.

LEENA SEITOLA

Poikkea putiikissa

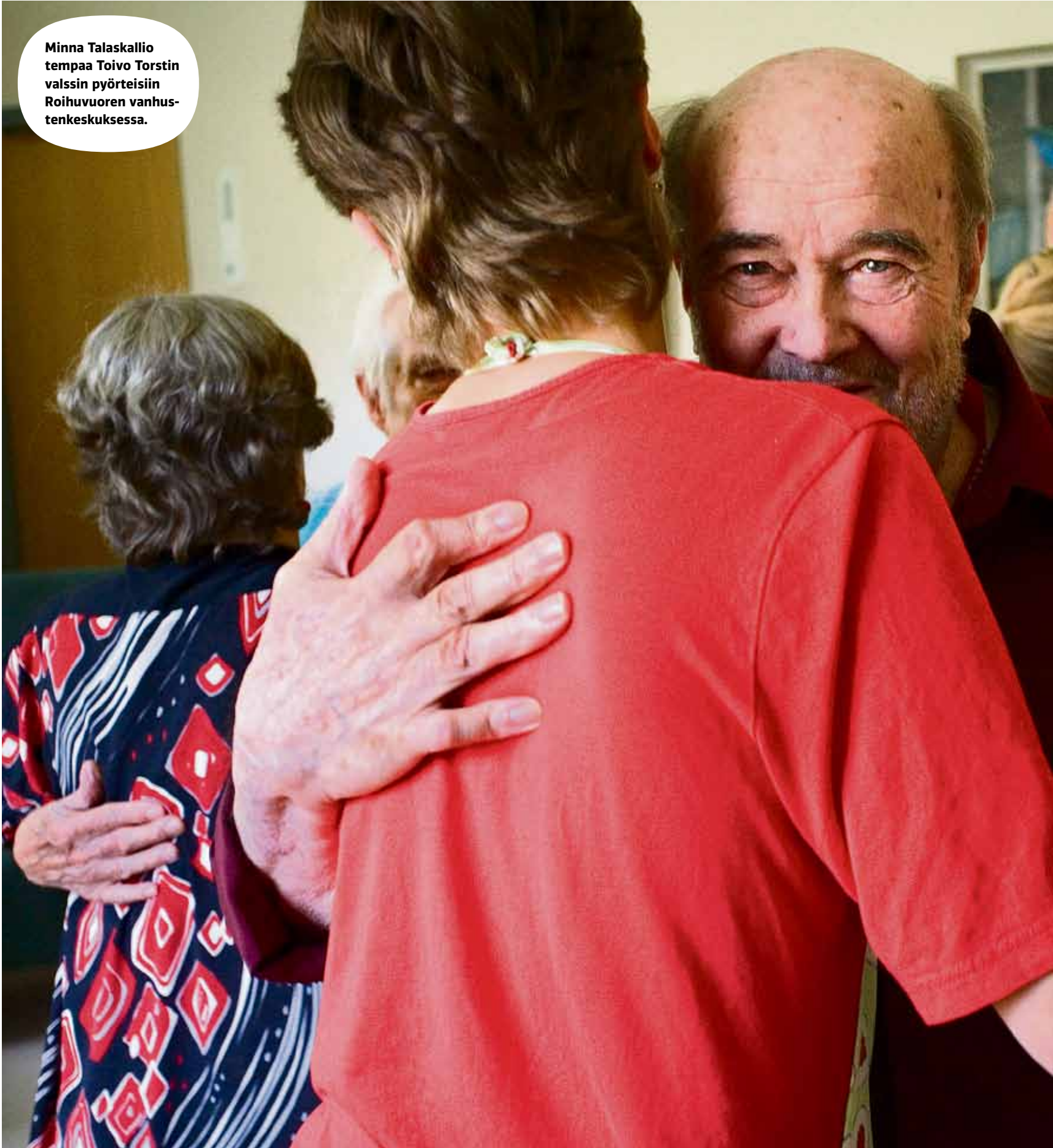
Helsingin kaupungin elinkeinopalvelu ja Helsingin Yrittäjät toteuttivat ensi kertaa syyskuun alussa Poikkea putiikissa -kampanjan. Kampanjan tavoitteena on tuoda paremmin tunnetuksi Helsingin pieniä yrityksiä, jotka tarjoavat erinomaista palvelua, yksilöllisiä tuotteita ja kaupanteon elämyksiä. Kampanjaa on tarkoitus jatkaa muutaman kerran vuodessa ja se toteutetaan seuraavan kerran ensi keväänä. Töölön Paperi on yksi ensimmäiseen tapahtumaan osallistuneista yrityksistä. Lisätietoa mukana olevista noin 200 yrityksestä saa www.poikkeaputiikissa.fi -nettiosoitteesta.

Tanssi ja muu taide tuovat vanhustenkeskuksiin virkistykseen lisäksi u
Hoitajat saattavat laulaa asiakkaita pestessään ja viestiä sormilla tanss

Tanssi pyöräyttää

TEKSTI TIINA KOTKA VALOKUVAT EVA PERSSON

Minna Talaskallio
tempaa Toivo Torstin
valssin pyörteisiin
Roihuvuoren vanhus-
tenkeskuksessa.

usia työtapoja.
ien.

arjen uudeksi

R OIHUVUOREN vanhustenkeskuksessa tanssitaiteilija on tuttu näky, sillä **Iina Taijonlahti** on vetänyt siellä useita taidetuokioita ja kouluttanut henkilökuntaa. Tänäpäin hän vie päivätoimintakeskus Kaislan asiakkaat kuvitteelliselle

veneretkelle Lammassaareen. Ikäihmiset tekevät soutiluikkaita innokkaasti hänen ympärillään.

"Soudetaan pitkin vedoin. Välillä vähän huovataankin. Ranta lähestyy, vedetään nyt vene hiekalle. Voi kun tekee mieli uimaan, eiköhän lähdetä yhdessä polskimaan", ohjaa Taijonlahti.

Yksi ryhmäläisistä, **Marja-Liisa Hirvonen**, kommentoi tanssituokiota jälkepäin iloisesti.

"Se piristi! Tanssija osasi tempaista meidät mukaansa. Oli mukava miettiä, millaista liikettä eri esineistä tulee mieleen ja valita tanssijalle aiheet esitykseen. Se oli aika erikoinen, mutta kaunis ja taidokas. Lopuksi oli kiva tanssia valssia pareitain."

Tanssitaiteilija Iina Taijonlahti on käynyt Kaislan lisäksi vanhustenkeskuksen ryhmäkodeissa. Hän räätälöi tuokiot osallistujien kunnan mukaan.

"Ne jotka eivät enää puhu, saattavat kommunikoida sujuvasti käsillään. Ja ne, jotka eivät kävele, voivat tanssia tuoli- ja käsitanseja. Sormien toiminta on tärkeää esimerkiksi syömisestä kannalta, joten jo sormitanseilla voidaan ylläpitää olennaisista osaa toimintakyvystä. Pelkkä liikkeen katsominenkin aktivoi ihmistä, sillä keholla on tietoa ja taitoa solutasolla", toteaa Taijonlahti.

Taijonlahti pitää tanssituokioissa tärkeänä yhteisöllisyyttä ja pyytääkin niihin mukaan ikäihmisten lisäksi henkilökuntaa ja omaisia.

"Ikäihmisen on tärkeää tuntea itsensä tasaveriseksi. Yhdessä löydämme myös helpommin ne muistot ja asiat, joiden avulla kukin saadaan liikkeelle. Esimerkiksi entisen hevosmiehen voi saada liikkumaan rollaattorillaan, kun käytetään mielikuvaa hevosen ohjastamisesta."

Taijonlahden ajatuksiin yhtyy tanssituokiossa mukana ollut sairaanhoitaja **Kristiina Auveri**.

"Olin yllättyneet siitä, kuinka hyvin arimmatkin asiakkaamme lähtivät mukaan tanssiin ja tarinointiin. Varmasti jokaisen vuorollaan saama huomio kannusti heitä. Itselleni tuokio oli hyvä muistutus siitä, että ohjaaja voi välillä antaa asiakkaidenkin vetää tilannetta, toki valvotusti ja kunkin kunnan huomioiden. Jokainen haluaa tuntea itsensä tarpeelliseksi ja osaavaksi."

TANSSITAITEILIJA Taijonlahti edustaa uutta tanssia, johon voi liikkeen lisäksi kuulua esimerkiksi puhetta, laulamista tai kädestä pitämistä. Taijonlahti haluaa tuoda hoivayhteisöihin uutta myös musiikillisesti.

"Käytän taustalla usein uutta musiikkia, kuten Chisua. Asukkaat eivät useinkaan tule kuullek-

Tanssitaiteilijan vetämä taidetuokio päättyy yhteistanssiin. Jalalla pistävät koreasti sairaanhoitaja Kristiina Auveri (vas.), Mauri Kotiranta, lähihoitaja Arja Malkki ja Mauno Viinikainen.

si sellaista musiikkia ja kommentoivat sitä uteliaina. Toki myös valsaamme Annikki Tähden ja muiden tutumpien artistien tahtiin. Laitoksissa asukkaiden elämänpiiri usein kapeutuu ja muuttuu kaksiolotteisemmaksi. Siksi olisikin tärkeää houkutella heitä välillä irti rutiineista ja auttaa pitämään liikunnan avulla yllä omaa keho-
tuntumustaan.”

Koulutuksissaan Taijonlah-
ti rohkaisee henkilökuntaa luovuuteen ja kohtaamaan jokaisen asiakkaan yksilöllisesti.

”Olemme harjoitelleet esimerkiksi lempeän arvostavaa koskettamista, koska tavalla, jolla hoitaja vaikka kääntää vuodepotilaan, on valtava merkitys. Kannustan hoitajia tekemään rutiinitöitään luovasti, esimerkiksi laulamaan, tanssahtelemaan ja hassuttelemaan niiden aikana. Tutkimukset ovat todistaneet luovan otteen piristävän sekä asiakkaita että henkilökuntaa.”

HENKILÖKUNTA on antanut myönteistä palautetta koulutuksista vanhustenkeskuksen johtajalle **Maritta Haavistolle**.

”Hoitajat ovat saaneet uusia ideoita ja toimintatapoja arkeensa. Ne ovat lisänneet työn mielekkyyttä ja iloa. Huumoria ja hassuttelua viljellään aina kun se sopii tilanteeseen. Muistisairaat aistivat tunnelmat hyvin herkästi, joten hyväntuulisuus on tärkeää ja se myös helpottaa arkea. Tanssi kuului jo aiemmin hoitajien työtehtäviin, sillä he ovat tanssittajia keskuksemme tansseissa. Nyt pystymme laajentamaan tanssin käyttöä arjessa”, iloitsee Haavisto ja lisää:

”Tanssin avulla voi olla luonnollisesti lähellä toista. Se on tärkeää asukkaillamme, sillä monen puoliso on kuollut vuosia sitten. Moni ottaa mielellään kädestä kiinni tai tulee istumaan viereen. Taputus olkapäälle, ihon siveleminen tai hartioiden hierominen voivat olla heille ainoita hetkiä, kun joku koskettaa heitä. Oma tar-

keä roolinsa välittämisen osoittamisessa ja koskettamisessa on myös osastojemme kissoilla, työntekijöidemme koirilla ja kesälampailla, jotka ovat alueen muidenkin asukkaiden ilona pihallamme lokakuuhun asti.”

ROIHUVUOREN vanhustenkeskuksessa tarjoillaan tanssin lisäksi muitakin taidelajeja musiikista kuvataiteisiin.

Tiloissa pidetään esimerkiksi taidenäyttelyitä ja taide-työpajoja. Roihuvuorella on kaupungin muiden vanhustenkeskusten tapaan virke-toiminnanohjaaja, joka tuottaa ohjelmaa karaoketansseista maalaustyöpajoihin. Lisäksi Roihuvuorella tehdään yhteistyötä esimerkiksi Itä-Helsingin musiikkiopiston kanssa, ja käytävä läheisen leikkipuiston ja päiväkodinkin lapsetkin esiintymässä keskuksen väelle.

”Yhteistyö ja vapaaehtoiset esitykset ovat tärkeitä, koska voimme käyttää vuosittain kulttuuriin vain reilut pari tuhatta euroa, mikä on 0,02 prosenttia kokonaisbudjetistamme. Erilaisiin projekteihin osallistuminen ja apurahojen hakeminen tuovat tarpeellista lisää kulttuuritarjontaan. Esimerkiksi tanssitaiteilija Iina Taijonlahi tuli meille alun alkaen Tanssin portaat-hankkeen ansiosta, jota on ollut rahoittamassa esimerkiksi Uudenmaan taidetoimikunta”, kertoo johtaja Haavisto. ■

”Tanssin avulla voi olla luonnollisesti lähellä toista.”

Vanhusten päivää vietetään sunnuntaina 2.10. ja Vanhustenviikkoa 2.–9.10. Tapahtumatietoja saa vanhustenkeskuksista.

Vauhtia vanhusten kulttuuriin

IKÄIHMISTEN kulttuuripalveluja kehitetään Helsingissä nyt vauhdilla. Työssä ovat mukana monet toimijat taiteilijoista julkishallintoon ja yhdistyksistä yrityksiin. Jotta ne löytäisivät paremmin toisensa, palkkasi kaupunki virastoilleen yhteisen kulttuurisuunnittelijan.

”Tavoitteenani on luoda Helsinkiin kulttuurisen vanhustyön verkosto. Koordinoin muun muassa koulutushankkeita, joissa hoivahenkilöstö oppii käyttämään kulttuuria työssään. Eri alojen taitelijat puolestaan luovat malleja, joiden avulla vaikka elokuvaa, sarjakuvaa tai nuketeatteria voi käyttää työskentelyssä ikäihmisten kanssa. Autan toimijoita löytämään toisensa sekä tiedotan hankkeista ja apurahoista esimerkiksi uutiskirjein”, kertoo vuoden alussa Helsingin sosiaaliviraston ja kulttuurikeskuksen yhteisenä kulttuurisuunnittelijana aloittanut **Jenni Varho** (kuvassa).

Varhon mukaan vanhustyön hoivayksiköiden virkistys- ja kulttuuribudjetit ovat pieniä.

”Yksiköt käyttävät virkistys- ja kulttuuritoimintaan vuosittain keskimäärin 1000–4000 euroa. Summiin on eri paikoissa kuitenkin laskettu mukaan muutakin kuin kulttuurin tuottamiseen liittyviä kuluja, kuten viherkasvihan-
kintoja ja tv-lupamaksuja. Pienelläkin rahalla onnistutaan joskus luomaan monipuolista kulttuuritarjontaa, varsinkin kun talojen virkistys- ja kulttuuritoiminnasta vastaavat ovat tuottaneet sitä kekseliäästi. He tuntevat hoidettavansa hyvin ja ovat onnistuneet valitsemaan juuri heille sopivaa ohjelmaa.”

Ikäihmisille palveluja tuottavat toimijat ovat saaneet lisätyksi kulttuuritarjontaan erityisesti hankkeiden ja apurahojen turvin.

”Helsingin kaupunki sai juuri EU-pohjaista rahoitusta parivuotiseen Osaattori-hankkeeseen, jolla koulutetaan luovan alan ammattilaisia ja hoivahenkilökuntaa hyödyntämään kulttuuria hoivatyössä.

Helsingin kulttuurikeskus on lisäksi alkanut kehittää avustusjärjestelmää, jolla halutaan turvata ammatitaiteilijoiden pitkäjänteinen työ hoivayhteisöissä”, kertoo Varho. Osa helsinkiläisistä taidelaitoksista panostaa jo tuntuvasti ikäihmistien palveluihin väestön ikääntyessä.

Muutamit taidelaitokset ja -ryhmät ovat esimerkiksi ryhtyneet kummeiksi hoivayksiköille.

”Taide- ja hoiva-alan yhteistyö tiivistyy kaiken aikaa. Olen siitä erittäin iloinen, koska ihmisen hyvinvointiin tarvitaan muutakin kuin fyysistä hoivaa”, toteaa Jenni Varho.

Ikäihmisten iloksi ja hyödyksi on kehitetty muisteluun tarkoitettuja laukkuja. Kaupunginmuseo tuo niiden avulla historian ikäihmisten luo ja kerää heiltä tietoja.

Laukku herättää muistot

TEKSTI TIINA KOTKA KUVAT KIMMO BRANDT JA HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

"HOIVAPAIKOISSA olevat pääsevät harvoin museoihin, joten tuomme historiaa heidän luokseen. Keskustelemme yhdessä laukussa olevista esineistä ja keron niihin liittyvästä kulttuurista. Mukavat muistot luovat hyvää mieltä ja aktivoivat muistia. Muistojensa avulla ryhmän jäsenet myös tutustuvat toisiinsa paremmin. Museo puolestaan saa talteen arvokasta arjen tietoa", kertoo Helsingin kaupunginmuseon työpajaohjaaja Päivi Makkonen.

Hän opastaa Muistojen matkalaukkujen käytössä ja vetää muistelutuokioita. Tänäpäivänä on vuorossa Riistavuoren vanhustenkeskuksen muistisairaille suunnattu Oravanpesä. Makkonen laittaa vanhasen matkalaukusta ottamansa tervanarupussukan ja -purkin kiertämään ympärillään oleville ikäihmisille. Tervan tuoksu herättää heissä mitä erilaisimpia muistoja veneen tervaamisesta epäonnisiin hiihtokilpailuihin, joissa upouudet pohjasta tervatut sukset katkesivat.

TUNNIN MITTAINEN muistelutuokio hujauttaa kuin siivillä ja lisää selvästi osallistujien hyväntuulisuutta. **Pentti Nurmisen**lle, 90, tulvi muistoja erityisesti varpuvispilästä.

"Tein pikkupoikana äidille tuollaisia vispilöitä aina keväisin, koska silloin kuori irtosi hyvin. Taisin vispata itsekin monet kerrat, suuressa perheessä kun laitettiin lapsetkin hommiin. Tavarat toivat mieleeni unohtuneita asioita, ja muiden kertomusten avulla muistin niitä vielä lisää", toteaa Nurmisen iloisenä.

Muistelutuokioon osallistunut sosiaaliohjaaja **Ulla Sneckin** on tyytyväinen.

"Keskustelusta huomasin, että esineet avasivat muistia hyvin, ja varmasti monelle tuli mieleen myös asioita, joita he eivät kertonut. Olemme pitäneet vastaavia muistelutuokioita postikorttien avulla, mutta tulevaisuudessa otamme varmaan käyttöön muitakin esineitä. Ehkä keskitymme kuitenkin vain yhteen tai kahteen tavarahan ja menemme niiden avulla vielä syvemmälle muistoihin."

Samoilla linjoilla on Oravanpesään piipahtanut vanhustenkeskuksen johtaja **Marja-Leena Hinntala**.

"Teemme varmasti vastavan laukun tai laukkuja. Ne sopivat mainiosti muistisairaille. Heidän on esineiden avulla helpompi löytää kiinnekohtia, joihin tarttua ja joista keskustella, sillä heidän kykynsä olla yhteydessä ympäröivään maailmaan on vähentynyt."

☛ **Eila Sakslin** tutkii piippupakkia sisältävää rasiaa.

☛ "Mitä tämä esine tuo teille mieleen", kyselee työpajaohjaaja Päivi Makkonen Leo Koivikolta, Pentti Nurmisen, Aarne Seiseltä ja Reijo Tikkaselta Riistavuoren vanhustenkeskuksen muistelutuokiassa.

LAUKKU JÄÄ KUUKAUDEKSI

Oravanpesään, jotta kaikki ryhmät ehtivät käyttää sitä. Yksikkö lainan-

nee myöhemmin

lisää Muistojen matkalaukkuja. Niitä on museola yhteensä neljä. Yhden sisältö liittyy talviurheiluun, toisen kahvikesteihin ja kahden muun kotiin ja harrastuksiin. Kussakin laukussa on viitisenkymmentä esinettä lähinnä 1960–1980-luvulta. Vanhin esine, verkon puikkari, on 1800-luvulta. Tavarat ovat peräisin muun muassa museon käyttökokoelmista ja kirpputoreilta. Esineisiin saa ja on suotavaa koskea.

☛ "Tämä liina on kirjailtu kirjontaneulalla laakapistoin", kertoo työpajaohjaaja Makkonen.

"Kotiin ja harrastuksiin liittyvissä peruslaukuissamme on paljon tuoksuvaa sisältöä, koska hajuaisti vie muistot kaikkein pisimmälle ja luo ison muistijäljen.

Osallistujat voivat haistella esimerkiksi kardemummaa, kölninvettä, piippupakkia, kahvia, mäntysuopaa ja vanilliinisokeria", luettelee työpajaohjaaja Päivi Makkonen.

Ikäihmisille suunnattuja laukkuja ja voivat lainata esimerkiksi hoivayksiköt korkeintaan kuukaudeksi.

Museon työpajaohjaaja tuo laukun ja vetää ensimmäisen muistelutuokion sekä opastaa henkilökuntaa laukun käyttöön. Hyvän kysynnän ja palautteen vuoksi museo kokoaa lähitulevaisuudessa lisää laukkuja eri teemoista.

"Vaikka laukkuja ei ole vielä tämän enempää, olemme saaneet välitettyä niillä mukavasti muistelutuokioiden mallia ja kerättyä tietoa. Laukut ovat olleet nyt käytössä vuoden verran, ja erityisen paljon niistä ovat hyötynneet muistisairailla. Laukun käyttö ei maksa muuta kuin laukun palauttamisen vaivan ja kulut. Varauskirjassamme on tälle vuodelle vielä vapaita aikoja", vinkkaa Makkonen. ■

Leikkipuistoissa perheet k

TEKSTI PÄIVI ARVONEN KUVAT PÄIVI ARVONEN JA PLUGI

KAUPUNGIN LEIKKIPUISTOJEN uusimpia palveluja ovat makson kerhotoiminta sekä suomen kielen kurssit maahanmuuttajaäideille.

"Maahanmuuttajissa on pienten lasten äitejä, joille kaupunki tarjoaa mahdollisuuden osallistua suomen kielen opetukseen leikkipuistossa. Kurssin ajaksi on järjestetty lastenhoito. Keväällä alkaneesta kokeilusta on saatu hyvää palautetta ja kurssit jatkuvat syksyllä", kertoo Helsingin vs. maahanmuuttoasioiden johtaja **Leena Pellilä**.

Helsingissä asuvat maahanmuuttajat ovat hyvin heterogeeninen ryhmä, Pellilä toteaa.

"Maahanmuuttajat edustavat yli sataa eri kansallisuutta ja he tulevat hyvin erilaisista taustoista. Lapsiperheitä yhdistää kuitenkin samanlainen elämäntilanne. Leikkipuisto on luonteva paikka

kohdata muita äitejä ja kielikurssi on myös väylä muuhun koulutukseen. Samalla lapset saavat kosketusta varhaiskasvatukseen."

TUORINNIEMEN LEIKKIPUISTOSSA saatiin hyviä kokemuksia keväällä järjestetystä suomen kielen kurssista.

"Maahanmuuttajaäitien suomen kielen opetuksen tarpeen ja tilauksen huomaa hyvin leikkipuiston arjessa", kertoo leikkipuisto Tuorinniemen ohjaaja **Henna Niiles**.

"Leikkipuisto on äideille luonnollinen ympäristö kohdata muita vanhempia. Kielikurssilla kynnys osallistua muuhunkin leikkipuiston toimintaan madaltuu. Kurssin oppitunnin jälkeen on hyvä tilaisuus harjoitella suomen puhumista leikkipuistossa konkreettisissa arjen tilanteissa. Leikkipuisto auttaa kiinnittymään omaan lähiympäristönsä."

NIILES MUISTUTTA leikkipuistojen olevan myös oman asuinalueen tietopisteitä lapsiperheille.

"Toivottavasti kokeilu laajenee useampiin leikkipuistoihin. Halukkaita kursseille on enemmän kuin paikkoja, mutta ohjaamme tarvittaessa äidin kurssille, jossa on tilaa."

TŠEKEISTÄ SUOMEEN kuusi vuotta sitten muuttanut **Lenka Piipari** osallistui Tuorinniemen leikkipuiston suomen kielen kurssille keväällä ja suosittelee vastaavaa kaikille maahanmuuttajaäideille.

"Minulle kurssi oli todella hyödyllinen kokemus. Osasin jo entuudestaan puhua suomea, mutta en usein puhunut kavereitteni kanssa suomea vaan puhuimme yleensä englantia. Kurssilla rohkaistuin ilmaisemaan itseäni suomen kielellä myös kavერიpirissäni."

"Kurssi rohkaisti käyttämään suomea."

☉ Henna Niiles toimii ohjaajana Tuorinniemen leikkipuistossa.

☉ "Suomalaiset leikkipuistot ovat hieno järjestelmä ja varsinkin talvella loistavia paikkoja", kehuu Lenka Piipari lapsineen.

ohtaavat

"ON TODELLA HYVÄ, että kurssin aikana joku hoitaa lapsia, sillä maahanmuuttajilla ei usein ole mummoja ja muuta sosiaalista verkostoa", Piipari toteaa.

"Äidin on hyvä saada myös hiukan omaa aikaa. Kurssin jälkeen oli helppoa jäädä juttelemaan muiden äitien kanssa ja tutustua paremmin heihin."

PIIPARIN LAPSET, yksivuotias Eino ja kolmevuotias Anežka viihtyvät hyvin leikkipuistossa.

"Äidin ollessa kurssilla lapset oppivat olemaan hetken ilman äitiä, mikä on hyvä pehmeä lasku päiväkotiin. Meillä lapset olivatkin 'leikkikurssilla' kun äiti oli kielikurssilla."

MAAHANMUUTTAJAÄIDEILLE tarkoitettuja suomen kielen kurssseja järjestävät Tuorinniemen lisäksi leikkipuistot Lehdokki, Rantapuisto ja Traktori. Ryhmät kokoontuvat kaksi kertaa viikossa ammattiopettajan johdolla. Kurseille pitää ilmoittautua. Lisätietoja saa leikkipuistoista. ■

Kevyt vaihtoehto päivähoidolle

HELSINGIN LEIKKIPUISTOISSA ja päiväkodeissa on järjestetty erilaista kerhotoimintaa jo reilun kymmenen vuoden ajan. Tämän vuoden alussa leikkipuistotoiminta siirtyi päivähoidon vastuualueelle ja leikkipuistojen kerhotoimintaa lisättiin.

Kerhotoimintaa tarjotaan perheille, joiden vanhemmista toinen hoitaa lasta kotona. Tästä syksystä lähtien kerhotoiminta on maksutonta kokeilu- luontoisesti parin vuoden ajan.

"Leikkitoiminnan kerhot ovat lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa, jossa on huomioitu lapsen ikätasoiset tavoitteet. Kerhoja ohjaa koulutettu kerho-ohjaaja, jolla on hyvät ryhmänohjaustaidot", kertoo Helsingin sosiaaliviraston leikkipuistotoiminnan päällikkö **Marjut Marjanen**.

Marjanen korostaa, ettei leikkitoiminnan kerho korvaa päivähoitoa, mutta kerho tarjoaa lapsiperheille vaihtoehdon päivähoidolle.

"Tämä on loistava palvelu esimerkiksi pientä vauvaa kotona hoitavalle äidille, jolla on myös alle esikouluikäinen lapsi. Leikkitoiminnan kerhossa lapsi saa ammattilaisen ohjausta ja kokemusta ryhmässä olosta. Äiti saa kerhon ajaksi omaa aikaa tai olla kahdestaan vauvan kanssa, mutta kerhotoiminnan lähtökohdista on aina lapsi ja lapsen tarpeet."

LEIKKIPUISTOISSA JÄRJESTETÄÄN kerhotoiminnan ja koululaisten iltapäivätoiminnan lisäksi myös monenlaista avointa toimintaa lapsiperheille, joihin kaikilla perheillä on mahdollisuus osallistua ja tulla tapaamaan muita lapsiperheitä.

"Helsingin leikkipuistoissa on erittäin upeat ulkotilat. Monet leikkipuistot sijaitsevat ihanilla alueilla luonnon keskellä, leikkipuistot ovat todellisia keitaita helsinkiläisille lapsiperheille", Marjut Marjanen muistuttaa.

Leikkitoiminnan kerhot toimivat alle 60 tuntia kuukaudessa syys-toukokuun ajan. Toimintaan voi osallistua kahdesti tai kolmesti viikossa 2½–3 tuntia kerrallaan. Kerhotoimintaa järjestetään 29 leikkipuistossa ja 11 päiväkodissa. Kerhopaikkoja on noin 600. Kerhoryhmässä on enintään 13 iältään 2,5–5-vuotiaasta lasta. Kerhoon haetaan samoin kuin päivähoitoon. Lisätietoja kerhoista saa oman asuinalueensa leikkipuistoista ja päiväkodeista. Lapsen osallistuminen kerhotoimintaan ei vähennä vanhemman saamaa kunnallista kodinhoidontukea.

☉ Marjut Marjasen pitelemä päivähoidon oma maskotti on nimeltään Snadi. "Nimi tulee iskulauseesta 'Stadissa on kliffaa olla snadi!'"

Juha Nurminen penää Itämeren pelastamiseen tekoja puheiden ja seminaarien sijaan ja näyttää itse esimerkkiä.

Meri vie miestä

TEKSTI NINA RINTALA VALOKUVA PERTTI NISONEN

NELJÄNNEN SUKUPOLVEN yrittäjä **Juha Nurminen**, 65, on elementissään Pasilassa sijaitsevassa työhuoneessaan, joka on viihtyisästi kirjojen, karttojen, valokuvien ja merellisten esineiden täyttämä. Hän haaveili lapsena merikapteenin urasta, ja piirustukset täyttyivät veneistä ja laivoista.

Nurminen on koko ikänsä sinnikkäästi kehittänyt kykyjään puhua ihmisiä mukaan erilaisiin hankkeisiin. Työhuoneessa piipahtaa jatkuvasti ihmisiä, joiden kanssa Nurminen vaihtaa muutaman leppoisan lauseen, sillä luottoihmiset auttavat toteuttamaan sekä pienemmät että suuremmatkin projektit.

PALJASJALKAINEN TAKA-TÖÖLÖN kasvatti on siirtynyt 1950-luvun poikasten pihatappeluista sovittelevampiin piireihin. Toukokuussa kaupunginjohtaja **Jussi Pajunen** palkitsi Nurminen kultaisella Helsinki-mitalilla pitkäaikaisesta työstään Itämeren hyväksi. Maailman saastuneimman meren puhdistamiseen tähtäävä Puhdas Itämeri -hanke käynnistyi Nurminen tekemästä kansalaisaloitteesta vuonna 2004. Hän teki John Nurminen säätiölle avokätisen lahjoituksen rahaston perustamiseksi. Sitten toiminnan rahoittajiksi on saatu yksityisiä, yrityksiä ja julkisia tahoja. Tällä hetkellä keskitytään fosforipäästöjen vähentämiseen ja öljykatastrofien ennaltaehkäisyyn. Rehevöitymishankkeilla vähennetään sinilevää, veden sameutta ja muita rehevöitymisen oireita pienentämällä Itämereen jätevedenpuhdistamoilta päätyvää fosforikuormaa. Tavoitteena on pienentää vuotuista määrää 2500 tonnilla vuoteen 2015 mennessä.

KESÄKUUSSA VIETETTIIN PIETARISSA suuret päätösjuhlat vuonna 2005 käynnistyneen Vodokanalin jätevedenpuhdistushankkeen kunniaksi. Pietari onkin tällä hetkellä Itämeren vihreimpiä kaupunkeja, mitä tulee jätevesien puhdistamiseen. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 5 miljoonaa euroa, josta Vodokanal maksoi puolet. Pietarin kolmel-

la suurimmalla jätevedenpuhdistamolla leikataan vuosittain fosforipäästöjä yli 20 prosenttia kaikesta Suomenlahteen valuvasta fosforista. Kaikkiaan Itämereen joutuu silti edelleen vuodessa lähes 30 000 tonnia fosforia.

"Puhdistamme Itämerta mahdollisimman kustannustehokkaasti, ja vessavesien pistekuormituksen puhdistaminen on yksi äärimmäisen tehokas keino. Hankalampia ovat maatalouden päästöt", Nurminen kertoo.

Itämeren mataluus ja vähäinen veden vaihtuminen eivät ainakaan helpota suojelua.

SUOMENLAHTI VOI JO HIEMAN PAREMMIN, mutta Saaristomeri, esimerkiksi Turun saaristo on muun muassa maatalouden päästöjen vuoksi edelleen huolestuttavassa tilassa. Ja Keskinen Itämeri kärsii edelleen laajoista kesäisistä sinileväkukinnoista.

"Fosforin merkittävä vähentäminen vähentää myös sinilevälautoja. Jos päästöjä ei saada kuriin, meren pohja menee hapettomaksi ja sieltä vapautuu suuria määriä ravinteita. Silloin rehevöitymistä on enää mahdotonta estää", Nurminen muistuttaa. Siksi yhteistyö laajenee jatkossa EU-rahoitteisen projektin myötä myös Valko-Venäjälle, jossa säätiö toimii jo Brestin kaupungissa. Säätiöllä on Luoteis-Venäjän ja Valko-Venäjän lisäksi jätevedenpuhdistushankkeita myös Latviassa, Virossa ja Puolassa, yhteensä 12 kaupungissa.

Fosforipäästöjen lisäksi Itämerta uhkaavat öljykatastrofit karille ajavien öljytankkerien muodossa. Tankkeriturva-hanke on johtamassa siihen, että öljytankkerit tekevät tulevaisuudessa ennakolta reittisuunnitelman, jonka merenkulkuviranomaiset voivat tarkistaa, ja antaa laivoille sää-, jää- ja satamatietoja sekä viranomaisilmoituksia. Tavoitteena on, että ENSI-palvelu otetaan käyttöön kaikilla Suomenlahden öljytankkereilla vuonna 2013.

"Se on eräänlainen merten lennonjohtajajärjestelmä", Nurminen tiivistää.

MERENKULKUNEUVOS NURMISEN aikomuksena on vähentää toimintaansa bisnespuolella, mutta jatkaa edelleen aktiivisesti säätiössä. Hän on niitä ihmisiä, jotka pysyvät vireessä ja hyvässä kunnossa,

kunhan saavat puuhastella kaiken aikaa. Esimerkiksi kirjojen kustantaminen ja kirjoittamien yhdessä tietokirjailijavaimon, Marjo Nurminen kanssa kuuluvat nyt vahvasti kuvioihin. Parhaillaan on tekeillä maailmankartan kulttuurihistoriasta kertova teos, jonka Marjo kirjoittaa ja Juha päätoimittaa. Säätiöstä on viime vuosina tullut Suomen suurimpia tietokirjaviejiä, kun sen teoksia on myyty maailmalle eri kieliversioina yli 60 000 kappaletta.

Nurminen aikoo jättää perinnöksi puhtaamman Itämeren viidelle lapselleen. Nurminen sukusaa-gan meren parissa jatkuu, kun heistä jo yksi, **Jukka Nurminen**, tekee elämäntyötään Itämeren parissa. Nuorimmatkin lapsista ovat kovaa vauhtia kasvamassa meren ystäviksi. ■

www.puhdasitämeri.fi

Merestä museossa

Kaupunginmuseon Hakasalmen huvilassa on esillä näyttely Merelle – 150 vuotta purjehdusta Helsingissä. Ensi tammikuulle jatkuva näyttely on tuotettu yhteistyössä helsinkiläisten pursiseurojen, Ilmatieteen laitoksen ja John Nurminen Säätiön kanssa.

Näyttelyyn liittyy meriaiheisten yleisöluentojen sarja. Tilaisuudet pidetään kahdesti kuussa torstaisin alkaen klo 18.

6.10. Leif Sandström: *Från NJKs samlingar: flaggor, pokaler och kommodorer*

20.10. Johanna Björkman: *Purjehdusseurojen paviljongit*

3.11. Seppo Laurell: *Hangon silmästä Muumipeikon kotiin – majakoita Helsingin lähivesiltä*

17.11. Seppo Knuuttila: *Puhdas Itämeri*

1.12. Jukka Nurminen: *Maisemia ja eliöitä Saaristomeren pinnan alla*

8.12. Riitta Pakarinen ja Marja Pehkonen: *Helsingin edustan kadonneet saaret*

A portrait of a middle-aged man with light brown hair and a grey beard, smiling. He is wearing a blue and white striped shirt under a grey jacket. The background is a blurred image of a large ship, possibly a cargo ship, on the water.

**”Haluan edistää
Itämeren
toipumista
konkreettisin
keinoin.”**

Malmilla koko elämä

Aarne Laurilan lapsuudessa Malmi oli oma maailmansa. Se oli elinkeinoelämältään vahva ja hengeltään suvaitsevainen yhdyskunta, Helsingin maalaiskunnan keskus. Malmi liitettiin Helsinkiin vuonna 1946.

PIENELLE POJALLE RIITTI Malmilla katseltavaa ja koettavaa, eikä siellä tuntenut oloaan turvattomaksi. Meillä oli ympärillä poikkeuksellisen laaja piha metsiköineen, aukioineen ja pihapiireineen. Jokseenkin jokaisella malmilaisella oli vehreyttä pihassa marjapensaineen ja kasvimaineen.

Lapset leikkivät usein piilosta ja nadea eli hippaa. Tytöt hyppivät ruutua.

Malmilla asui sulassa sovussa suomenkielisiä, ruotsinkielisiä ja romaneja. Saksalaisia ja venäläisiä oli muutama perhe.

RUOTSIA EI JOUTUNUT käyttämään asioita hoitaessaan. Malmin ruotsinkieliset kävivät neiti Backmanin lihakaupassa ja suomenkieliset kävivät Lintumäen lihakaupassa.

Töitä, joita ei itse jaksettu tai ehditty tehdä, tehtiin muilla. Oli kaikkien tuntemia pyykkäreitä ja siivoojia. Kotiompelijat ja -kutojat tekivät paljon selaista, mitä nykyään ostetaan kaupasta.

Yleiset saunat, joita oli kolme, olivat ahkerassa käytössä. Heinon saunassa miehet kävivät keski- viikkoisin ja lauantaisin, naiset torstaisin ja perjantaisin. Minä kävin isän kanssa lauantaisin.

Professori, FT Aarne Laurila, 81, on ollut pitkään mukana kotiseututyössä sekä lukuisissa valtionhallinnon ja Helsingin kaupungin luottamustoimissa. Laurilan muistelmateos *Kasvoi kaupunki ympärillämme* kertoo Helsingin kehityksestä.

ISÄNI LÄHTI AAMUISIN junalla töihin kaupunkiin.

Kerran hän yllätti minut jalkapallolla, jonka hän oli ostanut silloisesta työpaikastaan Rakesta. Se oli nahkainen aarre. Olin itse hiukan saamaton urheilumies, joten joskus huomasin seisovani kentän laidalla, kun muut pelasivat pallollani.

Poikien seikkailukirjat alkoivat kiehtoa, ja niiden jälkeen muun muassa Santeri Ivalon historialliset romaanit. Minusta kehkeytyi lukutoukka. Oppikouluvuosiinani kummitätini **Martta Lehtonen** vei minut silloin tällöin Kluuvikadun Elantoon kahville, jonka jälkeen kävimme elokuvissa. Yhdessä näimme sittemmin kielletyt saksalaiset elokuvat Kultainen kaupunki ja Lumpeenkukka. Ihmettelen, miten se oli mahdollista, koska en ollut vielä viittätoistakaan.

MALMILLA OLI paljon työpaikkoja tehtaissa ja keskusvarastoissa, joihin johti pistoraitteitakin. Ratapihalla työskenteli päivystysveturi. Myös lentokenttä tarjosi mielenkiintoista katsottavaa pojille. Jatkosota toi sinne saksalaisiakin koneita.

Sotavuodet olivat tietenkin täynnä huolta rintamalla olevasta isästä ja tulevaisuudesta. Talvisodan ajaksi lähdimme äidin kanssa isäni kotiin Lammille. Jatkosodan aikana sai taas pelätä ilmahälytyksiä ja hakeutua turvaan tuon tuostakin. Me menimme useimmiten Elannon suuren kivitalon kellariin suojaan. Nykypolvien ei ole helppoa ymmärtää sitä tunnetta, joka valtasi mielet sotien päättyessä.

TUHMAN POJAN maineeseen en päässyt. En edes liikkunut kylällä paljon. Kotona oli rauhallista, ja siellä viihtyivät myös vanhempani.

Tyttöystävä ja tuleva vaimoni **Ritva** löytyi paikallisesta rippikoulusta. Hän oli silloin 15-vuotias, ja minä olin vuoden vanhempi. Ihastuin hänen iloisuuteensa ja upeaan punaiseen tukkaansa. Kävimme katsomassa romanttisia ranskalaisia elokuvia, kuten Ikuinen rakkaus ja Ikuisten tähtien alla Adlonissa ja Reassa.

Malmilaisuus on lujittanut omamme lisäksi monia muitakin täläläisiä avioliittoja.

MALMI SÄILYI 1960-LUVULLE saakka suhteellisen maaseutumaisena, asutus oli taajaa, mutta ei kaupunkimaista. Sosiaalinen rakenne on sittemmin muuttunut, monet talot ja tontit ovat siirtyneet entistä vauraammille omistajille. Nykyisin Malmi on aluekeskus.

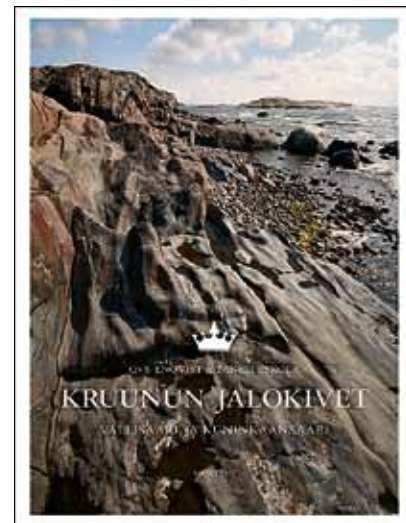
Itse pääsen edelleen aikamatkalle, kun katselen lapsuudenkotini paikalla olevan Örskinpuiston pihakuusta. Yritin kiivetä siihen 5-vuotiaana, mutta silloin piti käyttää apuna lastentuolia, joka kaatui. Eipä harvaoksaista kuusesta ole erityisen hyvää kiipeilypuuta tullut vieläkään.

TOIMITTAJA **NINA RINTALA**

Kirjoitussarjassa erilaiset helsinkiläiset muistelevat kasvuvuosiensa kaupunkia.

LUKUKOKEMUS

Saarien salat

VAIN KAPEA Kustaanmiekansalmi erottaa Suomenlinnan Vallisaaresta. Yli on turha yrittää, sillä Helsingin saariston lukuisille suljetuille sotilassaarille ei ulkopuolisilla ole asiaa. Onneksi uteliaisuuttamme tyydyttää kahden sijaiskirkijan tukeva ja näyttävä tietoteos *Kruunun jalokivet*, jossa tutkimuskohteena ovat Vallisaari ja pieni Kuninkaansaari sen kyljessä.

Ove Enqvist on sotatieteiden tohtori ja komentaja evp, joka on itse palvelut Vallisaaresta. Taiteiden tohtori, valokuvaaja **Taneli Eskola** on armoitettu suomalaisen kulttuurimaiseman tulkki. *Kruunun jalokivissä* Enqvist dokumentoi huolellisesti Vallisaaren ja Kuninkaansaaren historian 1700-luvulta alkaen: linnoittamisen ja rannikkopuolustuksen kehittymisen vaiheet sekä saarilla asuneiden luotsien, sotaväen ja heidän perheidensä suljetun maailman.

Historialliset arkistokuvat ja yksityishenkilöiden otokset kertovat menneiden aikojen tapahtumista ja ihmisistä. Eskolan tuoreissa valokuvissa saaret elävät vuodenaikojen rytmissä. Tunnelman perussävy virittyy unohtuneeseen vajoavien rakennusten hitaasta rappiosta luonnon ottaessa takaisin sen, minkä ihminen on hylännyt.

Puolustusvoimat on ilmoittanut luopuvansa Vallisaaresta, ja siitä voikin kehittyä Suomenlinnan kaltainen kaikille avoin kulttuuri- ja luontokohde. Ensin pitäisi kuitenkin raivata vuoden 1937 räjähdysonnettomuudessa maastoon levinneet räjähtämättömät kranaatit ja varmistaa myös saaren rantavyöhykkeen turvallisuus. Edessä on vuosien työ.

Ove Enqvist, Taneli Eskola: *Kruunun jalokivet* – Vallisaari ja Kuninkaansaari. Moreenkustannus 2011.

Taneli Eskolan näyttely samasta aiheesta on Cygnaeuksen galleriassa syyskuun loppuun asti.

RITA EKLUND

Herra Bartokin sirkus

CIRCO AEREON ESITYS *Herra Bartokin sirkus* tuo Malmitaloon 24.9. klo 15 kodikkaasti höpöttävän, eläkepäiviään viettävän sirkustirehtööri Bartokin, joka kutsuu lapsia vierailulle kotiinsa. Tirehtöörin jutut ovat riemastuttavia ja tarina kulkee vuorotellen vanhoissa muistoissa ja nykyhetkessä. Herra Bartokin luona asuvat myös vanha sirkusleijona ja papukaija. Kesto 35 min. Soveltuu yli 3-vuotiaille. Liput 4 e, lipunmyynti p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu. Esityksen jälkeen yleisölle on sirkusaiheinen työpaja, joka soveltuu 3–5-vuotiaille (aikuisen kanssa). Kesto n. 45 min. Mukaan mahtuu maksimissaan 15 lasta. Ilmoittautumiset: malmitalo.tuotanto@hel.fi

Menoksi

MUKSUILLE

Miten käy putkimieheltä pussailu?

8.10. KLO 15 Kanneltalossa tarkkailaan miten kovääninen on putkimiehen pusu – millainen moiskahdus siitä kuuluu. Neljä Putkista vie katsojat mukanaan viemäriputkien ihmeelliseen maailmaan soitellen milloin milläkin hassulla vempaimella. Kesto 40 min, yli 3-vuotiaille, liput 4 e, lipunmyynti p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

Mirka Torri ja Ella Saxen seikkailevat Wendy ja Peter Panin rooleissa.

Askartelupäivä syyslomalaisille

VIIKIN GARDENIASSA järjestetään 13.10. klo 10–14 ohjattua askartelua syyslomaa viettäville koululaisille trooppisen puutarhan sisäänkäymälä maksun hinnalla, 2 e/lapsi. Evästauolle on syytä tuoda mukaan omat eväät! Ennakoilmoittautuminen Gardenian asiakaspalveluun p. 09 3478 400.

Kaunotar ja peto

AURINKOBALETTI esittää tanssisadun nimeltään *Kaunotar ja peto* Malmitalossa 15.10. klo 15. Satu tarjoaa jännitystä ja romantiikkaa koko perheelle.

Seikkailu Kaukamaassa

KAKSI ANNANTALON teatteriryhmää valmistautuu innolla lokakuiseen *Peter Panin* ensi-iltaan. Tarinaan ja rooleihin on perehdytty vuoden päivät, ja luvassa on mielenkiintoinen tulkinta tarinasta, jossa on paljon leikkiä ja seikkailun makua. Neljä vuotta Annantalolla näytelleillä Ella Saxenilla (Peter Pan) ja Mirka Torrilla (Wendy Darling) on teatteritaustaa pidemmältäkin ajalta. Tässä näytelmässä heidän mielestään mielenkiintoisinta ovat roolihahmot ja tunnelma. ”Tarina on pieni seikkailu, jolla on monia ulottuvuuksia”, toteaa Mirka Torri, joka on roolinsa ohella kirjoittanut myös Kapteeni Koukun monologin.

Sari Tupamäen ohjaama tarina Kaukamaasta perustuu sata vuotta sitten julkaistuun J.M. Barrien kirjaan, jonka on suomentanut Sari Karhulahti.

Ensi-ilta 22.10 klo 17. Muut esitykset 23.–30.10. Vapaa pääsy. Paikkavaraukset www.kultus.fi.

le. Kaunotar ja peto on klassikotarina hyvyydestä, rakkaudesta ja myötätunnosta. Aurinkobaletin versiossa sadun lumoon uppoudutaan tanssin, teatterin ja animaation keinoin.

Kaunottaren ja pedon suunnittelusta, koreografiasta ja ohjauksesta vastaa suomalaisen tanssin uranuurtaja, taiteen akateemikko Marjo Kuusela. Kesto n. 55 min. Suositellaan yli 5-vuo-

tiaille ja koko perheelle.

Liput 4 e, lipunmyynti p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

KUVA: SOILE MÄKELÄ

Naamioiden juhlaa

STOA JA Teatteriyhdistys Metamorfoosi ry järjestävät kansainvälisen naamioteatterifestivaalin 21.–23.10. Ohjelmassa on esityksiä, näyttelyitä ja työpajoja. *MasQue 2011* -festivaalin aloittaa 21.10. klo 18 Teatteri Metamorfoosin Sauna. Naamio- ja esine-

teatterin keinoin toteutettu esitys sijoittuu savusaunaan. Lauteille nousee naisen koko elämänsä keho täynnä tarinoita. Sanaton esitys, kesto 1 h. Liput 20/12 e. Koko ohjelma on www.stoa.fi -nettisivuilla. Lipunmyynti p. 09 310 12000, stoa.lipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu.

X-treme Car Show ja Petrol Circus

24.–25.9. MESSUKESKUKSESSA järjestettävä X-treme Car Show saa rinnalleen moottoripyörätahtuma Petrol Circuksen, jossa on esillä uutuusmalleja, varusteita ja varaosia. Autoilun ja moottoripyörien viikonloppunäyttely yhdistää uusien autojen esittelyn, erikois- ja harasteautoilun, nostalgiset ajoneuvot sekä moottoripyörämaailman oheistuotteineen. X-treme Car Shown helmi on ensi kertaa Suomessa nähtävä Futurliner-bussiprojekti.

Helsingin Messukeskus, Messaukio 1, avoinna la klo 10–18, su klo 10–17. www.x-treme.fi, www.petrolcircus.fi

TEATTERIA

Miksi kukaan ei huomannut mitään, on keskeinen kysymys *Meidän pojassa*, jossa päähenkilö Ville (Hannes Suominen) päättää ratkaista kaikki ongelmansa yhdellä iskulla.

Meidän poika Kaupunginteatterissa

KAUPUNGINTEATTERIN pienen näyttämön kotimainen kantaesitys, koskettava ja ajankohtainen *Meidän poika* kertoo äitinsä kanssa asuvasta Villestä, joka ylioppilaskevänsään päättää ratkaista kaikki ongelmansa yhdellä iskulla.

Nuorten maailmaa uskottavasti kuvaava näytelmä heijastaa aikamme kilpailuhenkisyttä. Taustalla häilyy pelko häviämisestä, putoamisesta ja ulkopuoliseksi jäämisestä. Mikä johtaa yksinäisen nuoren äärimmäiseen tekoon? Mikä on yhteisön vastuu? Olisiko tragedia voitu estää? Näytelmän on kirjoittanut ja ohjannut menestyskääntä ja tuotteliaimpiin näytelmäkirjailijoihimme lukeutuva Pasi Lampela.

Liput 32 e Helsingin Kaupunginteatterin lipunmyynti, p. 09 394 022 ja Lippupiste joka päivä klo 7–22 p. 0600 900 900 (1,97 e/min + pvm), www.hkt.fi.

NÄYTTELYITÄ

Konkareiden lehtikuvia

SEITSEMÄN TUNNETUN lehtikuvaajan retrospektiivinen näyttely tarjoaa annoksen menneiden vuosikymmenien kuvamuistoja ja tämän päivän tunnelmia. Kuvaajat ovat poimineet tuotannostaan itselleen tärkeitä uutis- ja ku-

vituskuvia. Näyttelyyn osallistuvat Hannu Lindroos, Erkki Laitila, Jorma Pouta, Jarmo Matilainen, Pertti Jenytin, Martti Peltonen ja Pentti Koskinen.

Päivälehdien museo, Ludviginkatu 2–4, avoinna 21.9.–6.11. ti-su klo 11–17, vapaa pääsy, www.paivalahdenmuseo.fi

NÄYTTELYITÄ

Ostari ja muita kaupunkikuvia

KAUPUNGINTALON Virka Galleriassa on esillä Nikki Jääskeläisen, Olli Salon ja Camilla Vuorenmaan tilateos, joka kuvaa helsinkiläisen ostarin monimuotoista rakennetta ja elämää grafiikan, veistoksen ja maalauksen keinoin.

Lisäksi esillä on kolme muuta kaupunkia ja kaupunkilaisuutta kommentoivaa näyttelyä: *Helsinki 82 – Läpileikkaus lähiöön* kuvaa Roihuvuoren arkea, ihmisiä ja ympäristöä valokuvaaja Vesa Mäkisen silmin. *Solitude* – Leila Sarolan valokuvanäyttelyn teema, yksinäisyys, pohtii ajassa näkyvää irrallisuutta ja ihmisen tavoittamattomuutta. *Kivinokkaan!* – Retkiä stadien kesäparatiisiin vuodesta 1931. Virka Kinossa pääsee sukeltamaan sisään Katriina Koskisen videoinstallaatioon ”Kesämaja”.

Näyttelyt ovat avoinna 30.10. saakka ma-pe klo 9–19, la-su klo 10–16. Vapaa pääsy.

KUVA: CAMILLA VUORENMAA

Gallen-Kallelan Finlandia

SUOMEN TAITEEN kultakauden voimahahmo esiintyy kotimaiselle yleisölle

GALLEN-KALLELA: PROFESSORI E. R. NEOVIUKSEN PERHEMUOTOKUVA

uudessa valossa Tennispalatsissa Helsingin Taidemuseon näyttelyssä, jonka konseptista vastaa pääasiallisesti ranskalainen Musée d'Orsay. Aksele Gallen-Kallelan keskeisimpien maalausten ohella esille nostetaan myös taideteollisuutta. Erityisen mielenkiintoinen on rekonstruktio Gallen-Kallelan suunnittelema Iris-huoneesta, joka oli osa vuoden 1900 Pariisin maailmannäyttelyn legendaarista Suomen paviljonkia.

Samaan aikaan esillä on myös Avantgarde-teoksia Tretjakovin galleriasta. Ne tuovat hengästyttävän upean ja värikkään katselmuksen 1900-luvun alun venäläiseen taiteeseen. Näyttelyt ovat avoinna 23.9.–15.1. ti-su klo 11–19.

Tie taivaaseen

STOAN GALLERIASSA nähdään Kaisa Salmen näyttely *Tie taivaaseen*, joka ottaa kantaa ihmisoikeuksien ja tasa-arvon puolesta sekä kommentoi kulutusta vastaan. Tuhannet valkoiseksi maalatut kengät täyttävät gallerian 29.9. saakka. Tie taivaaseen on kuin valkoinen kenkäryöpy. Kaikki installaation kengät ovat käytettyjä, hylättyjä ja jonkin matkan kulkeneita. Näyttely huipentuu lauantaina 1.10. kello 12–16 Itäkeskuksen Tallinnanau-

Tanssien japanilaiseen kesäjuhlaan

AKI SUZUKI Spiritsin tanssiteos *Uusi Matsuri – Japanilainen kesäyön juhla/Planet Earth No. 1* esitetään Kanneltalossa 29.9. klo 19. Valloittavan japanilaisen tanssijan koreografioissa yhdistyvät perinteinen ja moderni japanilainen sekä suomalainen ilmaisu. Teos on yhdeksälle tanssijalle.

Vanha nainen näkee unessa koosteen elämästään. Herättyään hän huomaa kuo- lemaa tekevän vanhan kehonsa ja sielunsa olevan valon ja rakkauden ympäröimiä. Katsoja pääsee mukaan japanilaisen kylän kesäjuhlaan, joka avautuu ikkunaksi planeettamme ihmisten elämään – luonnon maailmaan arkielämään ja mystiseen maailmaan.

Liput 10/6 e, lipunmyynti p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

KUVA: VERTTI TERÄSVUORI

Halloween ja goottimeikit villitsevät

LOKAKUISILLA KAUNEUSMESSUILLA esiintyvät Body painting -taiteilijat ja maskeeraajat. Huippujen työtä voi seurata alan SM-kilpailuissa Helsingin Messukeskuksessa. Maskeerauskilpailun teemana on halloween. Body painting -kilpailun huippuvieraina ovat vartalomaalauksen ja erikoisefektien mestarit Yhdysvalloista. Kilpailutohinnan lomassa voi teettää villin goottimeikin, pidennyttää ripset, leikkiä erilaisilla kynsityyleillä, katsella meikkaus- ja muotinäytöksiä tai rentoutua ihanassa kasvohoidossa.

Samalla lipulla pääsee myös Terveysmessuille, Muotimessuille ja Gold Silver Watch -korutapahtumaan. Upouutta on hiusmuotitapahtuma Nordic Hair omine trendivinkkeineen, näytöksineen ja kilpailuineen. Kauneusmessut järjestetään Helsingin Messukeskuksessa 21.–23.10. www.kauneusmessut.fi.

kiolla, jonne kengät siirretään vuoreksi. Mukaan voi tuoda myös omat vanhat kenkensä maalattaviksi. Tapahtuman jälkeen kengät lähtevät kiertämään Eurooppaa. Galleria on avoinna ma–to klo 9–20, pe klo 9–18, la–su klo 10–16. Vapaa pääsy.

KAISA SALMI: TIE TAIVAASEEN

MUUTA MENOA

Mosambikin kulttuuri tutuksi

Kulttuurikeskus Caisassa vietetään Mosambikin kulttuuriviikkoja 23.9.–8.10. Ohjelmassa on muun muassa tanssiesityksiä, taidenäyttelyitä, musiikki- ja leikkityöpajoja, luentoja sekä elokuvia. Avajaispäivän iltana Mosambik juhlii kello 19–21. Luvassa on timbilamusiiikkia Magulamberre-yhtyeen esittämänä ja Milorho-tanssiryhmän tanssiesitys.

Lasten ja nuorten musiikki-työpajassa tutustutaan 24.9., 1.10., 11.10. klo 14–15 marimbaa ja ksylofonia muisuttavaan lyömäsoittimeen. 3.10. klo 18–19.30 tehdään tutuksi Mosambikin aatemaailmaa ja taidetta. 7.10. klo 19–22 järjestetään Marrabenta-tanssibileet. Marrabenta on mukavaa keino- vaa mosambikilaista humppaa, vapaa- muotoisesti tai paritanssina. Tilaisuuksiin on vapaa pääsy.

Koko ohjelma: www.caisa.fi

MUSIIKKIA

Ourvision Grande Finale

TULE MUKAAN musiikkimatkal- le maailman ympäri! *Ourvision Singing Contest – etnolaulukilpailu* huipentuu 7.10. klo 19 Savoy-teatteris- sa, jossa kaikkien maanosien kirk- kaimmat tähdet ottavat mittaa toisistaan. Luvassa on sähköä ja mahtavia tulkintoja kun kymme- nen finalistia kamppailevat voit- ta. Finaalissa palkitaan myös paras esitys, bändi sekä oma laulu. Liput 8/12 e, www.lippupalvelu.fi

Juurilla-klubi Kanneltalossa

SYKSYSTEN tiistai-iltojen iloksi yksi Suomen parhaista miespuolisista jazzlaulajista Juki Välipakka johdattelee yleisön ja vieraansa afro-amerikkalaisen musiikin juurille, bluesin ja rootsin meheville apajille Kanneltalon kulttuurikahvilan näytämöllä. 27.9. klo 18 Juki taituroi oman bändinsä kanssa ja marras- kuussa joukkoon liittyy arvovierai- ta Suomirockin tasavallasta: 1.11. vieraana Eero Raittinen ja 29.11. Jonna Tervomaa. Vapaa pääsy!

Malmilla soi blues

5.10. KLO 19 Malmitaloon saapuu chicagolainen blueskitaristi ja lau- laja John Primera, joka on monissa liemissä keitetty. Hän on taustoi- tanut mm. Muddy Watersia, Willie Dixonia ja Magic Slimiä. Siinä on ollut vertaansa vailla oleva blues- korkeakoulu. Primerin kitarointi on persoonallista ja siihen kulminoituu bluesin syvin olemus. Myös laulajana hän on mestarillinen ja saa yleisönsä innostumaan aina, maasta riippumatta. Liput 15 e, lipunmyynti p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

KUVA: PÄIVÄ RECORDS

Laulava kulttuuri- ministeri Perusta

SAVOY-TEATTERIIN saapuu 21.9. klo 19 afroperulaisen musiikin maailmantähti Susana Baca, joka valittiin vastikään maansa kulttuuriministeriksi. 67-vuo- tias Baca on vahva vaikuttaja maansa kulttuurielämässä. Hän on paitsi afro- perulaisen musiikin laulaja myös sen tallentaja ja mustan kansanosan puo- lestapuhuja. Lukemattomilla palkin- noilla palkitun laulajattaren upeissa tulkintoissa kaikuu sekä elämänilo et- tä kaipuu. Liput alk. 36/34 e.

Redrama Stoassa

REDRAMA ESIINTYY lokaviikkojen nuorisofestarilla 13.10. klo 19. Redraman musiikkiura alkoi 5-vuotiaana Michael Jacksonin imitaatioilla. Rap-artistina hän teki läpimurron ensimmäi- sellä albumillaan vuonna 2003. Eng- lanniksi räppäävän Redraman ura on ollut alusta asti kansainvälinen. Vuon- na 2008 hän teki yhdessä Shaggyn ja Dallas Superstarsin kanssa jalkapallon EM-kisojen tunnus- kappaleen "Like a Superstar". Li- put 8/5 e, lipun- myynti p. 09 310 12000, stoaliipunmyynti@hel.fi ja Lippupal- velu.

Ilmo Ranta & Moments musicaux

VOOTALON Flygelikuu-konsertissa pääsee nauttimaan pianomusiikista. Konsertit pidetään talon aulassa ja nii- hin voi piipahtaa hetkeksi tai kuunnel- la konsertin alusta loppuun. Torstai- na 6.10. klo 17.30 kuullaan lied-pianis- ti Ilmo Rantaa. Ohjelmassa on Franz Schubertin Moments musicaux -nimel- lä julkaistuja pianosävellyksiä, joiden lomassa kuullaan eri säveltäjien lyhyi- tä kappaleita. Vapaa pääsy.

MUUTA MENOA

Vuotalo täyttää 10 vuotta

VOOTALO JUHLII tänä syksynä 10-vuo- tista taivaltaan. Juhlaviikko alkaa ava- jaiskonsertilla 1.10. klo 17, jolloin Filhar- mooninen Viihdejousikko soittaa Art- hur Fuhrmannin sovittamia viihdemusi- kin helmiä menneiltä vuosikymmeniltä. Konsertissa kuullaan solistina tenori Raimo Sirkkiä. Juhlasyksyissä on tarjol- la paljon tapahtumia kaikenikäisille. Ko- ko ohjelma löytyy osoitteesta www.vuotalo.fi. Liput konserttiin 12/10 e. Lipun- myynti p. 09 310 12000 tai vuotalo.liipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu.

Lampaita Vuosaarella

LÄMPÖISIÄ ja pehmoisia villatuotteita, paljon määkimistä ja kädentaitojen ko- keilua on luvassa, kun Lammass saapuu Vuotaloon 24.9. klo 10–15. Talon pihalla pääsee rapsuttelemaan Fallkullan suo- menlampaita ja myyntikokujuista voi os- taa lankoja ja lihatuotteita. Työpajoissa pääsee kokeilemaan taitojaan musiikin, kuvataiteen ja käsityön parissa. Lisäk- si on huovutuksen ja villankarstauksen työesityksiä sekä supersuosittu lasten- musiikkiorkesteri Ammuun konsert- ti klo 13. Liput konserttiin 5 e (p. 09 310 12000 tai vuotalo.liipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu).

Suomalaisen elokuvan tiedonkeruu jatkuu

TUNNISTATKO EDVIN LAINEEN komedian *Vihaan sinua – rakas* (1951) ravintolan tai kahvilan kuvauspaikan? Tiedätkö muita ravintoloita, kahviloita ja baareja, joissa olisi kuvattu suomalaista elokuvaa? Muitakin elokuvien kuvauspaikkoja kaivataan.

Katso Suomalaisen elokuvan tiedonkeruun esimerkkikysymyksiä pääsivun linkistä www.kava.fi.

Henkilötunnistuksia elokuvien esiintyjistä ja tekijöistä kaivataan edelleen. Ota yhteyttä perinnetutkija Juha Seitajärveen, osoite KAVA/Seitajärvi, PL 16, 00501 Helsinki, p. 09 61540 217, 045 657 7383, email: juha.seitajarvi@kava.fi

Lukijakilpailu

VIELÄ 1950-LUVUN LOPULLA oli melko keskeisellä paikalla, ainakin nykyisessä mielessä, tällainen punatiilikolossi. Tilalle kohosi pian kuvan ottamisen jälkeen uusi uljas liiketalo.

Missä päin Helsinkiä on ikuistettu tämä katunäkymä?

Vastaus edellisen lehden kysymykseen

VIIME KERRALLA kesäinen kysymyskuva esitti idylliä noin sadan vuoden takaa.

Kyse oli Lauttasaaren kasinosta, jonka rakennutti vuonna 1913 saaren silloinen omistaja liikemies Julius Tallberg. Tämä kesäravintola, jossa oli sunnuntaihin myös tanssia, sijaitsi nykyisen Hevoskenkälahden rannalla. Lahtea lautensaarelaiset kutsuivat Kasinonlahdeksi ja uimarantaa kutsuttiin Kasinonrannaksi.

Vastaukset pyydetään toimittamaan viimeistään 5.10. osoitteella Helsinki-info, "Lukijakilpailu", PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostitse osoitteeseen helsinki-info.lukijakilpailu@hel.fi. Muistakaa liittää vastaukseen posti-osoitteenne.

MARTTI HELMINEN

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi Benita Patosaari. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnitelumme!

IN ENGLISH

Towards a healthier Helsinki

Helsinki's Health Centre plans and runs public health programmes to help citizens lead better and more rewarding lives.

RIITTA SIMOILA deals with grave matters. Titled Development Director, she leads a strategic unit at the City of Helsinki's public health arm, the Health Centre, which tackles one of the city's main challenges: the deteriorating health of citizens.

"These are hard numbers," she says, looking at data on smoking, alcohol use and weight gain. The three areas are targets of the Health Centre's most recent and new public health campaigns.

Simoila points out a clash that is bound to overburden public health care: "Life expectancy is going up, but people are becoming sicker." If allowed to continue, this trend will have a devastating effect on the City economy. Equally devastating is the effect on individuals.

RHINOCEROS OY

Day care supports language skills

"**HELSINKI DAY CARE** centres are bringing up a population with good language skills," says **Nina Onufriew**, a day care development consultant at the City of Helsinki Social Services Department, pointing out how important it is to support children's bilingual development.

The most frequently spoken language at Helsinki day care centres after Finnish and Swedish is Somali, followed by Russian, Estonian, Arabic, Kurdish, Albanian and English.

Read more:
www.hel.fi/helsinki-info In English

Skoj för alla åldrar på Nordhuset

NORDHUSET PÅ NORDSJÖ FYLLER TIO och firar fint med underhållning för både ung och gammal. Till själva festprogrammet hör konserten med Filharmoniska underhållningsstråkarna som bjuder på pärlor från de senaste decennierna både på svenska och finska. Konsert 1 oktober. Och riktigt spektakel för hela familjen blir det den 9 oktober då ensemblen Bulleribock spelar upp

Krakel Spektakel. På Rastis gästspelar också svenska dockteater Tittut med föreställningen Under hatten – några dockor & ett piano för barn mellan 6 månader och 6 år. Föreställning 13 oktober. Teater Taimine gästar Rastis den 31 oktober i samband med svenska veckan med pjäsen Leka skogen för lågstadbarn.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Svenskasidor

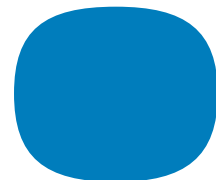

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Fritt fram för lite bus. Matilda och Ronny tar ut alla svängar på Busklubben och skrattar så de kiknar.

"Fast nu orkar jag inte längre."

BARNKULTUR

Rosor på kinden och solsken i blick

Kroppsspråk och minspel på Busklubbens barn under hela härliga hösten.

TRE, FYRA OCH FEM. Ungefär i den åldern är **Helen, Matilda, Robin, Ronny, Otto** och de andra barnen som tar del i Busklubben i Luckan. I början är barnen lite blyga och en liten kille svarar nej på alla frågor.

En del barn kommer från samma dagis, andra har sällskap av mamma. Men **Zusan Söderström**, som leder Busklubbarna, får hämningarna att släppa och barnen roar sig av hjärtans lust. Att spela ut sitt register på hur kroppen och ansiktet kan förmedla allt från glädje till ilska orsakar stort

fnitter och många glada skratt. Nu är ingen blyg längre.

"Fast nu orkar jag inte längre", pustar en flicka och slår sig bestämt ner på golvet. Då har hon och de tio andra hållit på i nästan en timme.

Busklubben är den gemensamma benämningen på Luckans många olika program för barn. Interaktivitet är ledordet för verksamheten och kreativiteten får utlopp i kultur- och konstverkstäder med teman som drama, clown, rim och ramsor i en blandning av rörelse och lek, musik och språk. Bus-

klubbarna tar 45 minuter och pågår varje torsdagsmorgon.

Språkkul är en annan form av barnkultur och verkstäder som riktar sig till tvåspråkiga barn på språkbud. Målet är att öva svenska på ett roligt sätt och det gör man bland annat genom sagor, berättelser och ord. Språkkul varannan tisdagsmorgon.

Och så bjuder Luckan också på Crossover-verkstäder varannan tisdag med gemensamt skapande för barn och unga med funktionsnedsättning. Mer info om och anmälan till alla verk-

städer, zusan.soderstrom@luckan.fi.

Luckans lördagsgiv för barn, Saftsalongerna fortsätter i höst med bland annat svenska dockteatern Tittut som ger föreställningen Under hatten – några dockor & ett piano den 15 oktober. Två veckor senare står två kära figurer från Sverige, Alfons och Mållgan, för underhållningen.

Familjelördagar alternerar med Saftsalonger och den 5 november är programmet skraddarsytt för familjer med barn med specialbehov. Det blir saga, teckning och sång.

FISK

Strömming på marknad

TRÄNGSELN KRING fiskebåtarna är stor och stämning- en tät. Dragplåstren är vassbuk och strömming, inlagd fisk som bjuder på både nya och gamla smaksensatio- ner. Men också skärgårdslimpa och svartbröd har åtgång. Strömmingsmarknaden hör till de äldsta traditionerna i stan och har arrangerats sedan 1743. I år pågår markna- den mellan 2 och 8 oktober.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

SJÖFART

Segelskepp på sjön

SMÅ SKEPP och stora, segelskepp och skutor. Ståtliga skepp som avslutar seglingssäsongen med den årligen återkom- mande seglatsen i vatt- nen utanför centrum och syns bäst från Ska- tudden och Brunnspar- ken. Därefter anlöper skeppen Södra hamnen och folk har tillfälle att gå ombord och beundra gammal skeppbyggnads- kultur. Segelskeppens dag är den 9 oktober.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

I KORTHET

NYSKRIVET PÅ SVENSKIS

Svenska teaterns sista säsong i tillfälli- ga lokaler på Alexandersteatern bjuder på två nyskrivna pjäser av Annina Enck- ell respektive Anders Slotte. Enckell har skrivit Aurora Karamzin – De bäst anpas- sade som handlar om en fascinerande kvinnas liv i en tid av brytning och över- levnad. Komedin Svensk resning av Slot- te beskriver å sin sida finlandssvenskar- nas tillvaro om tio år. Och På den lilla Skillnaden ger teatern äventyret Moby Dick av Herman Melville. Pjäsen lämpar sig också för barn som fyllt åtta.

DRAMA OCH KOMEDI PÅ LILLAN

Pjäsen De rättfärdiga på basis av text av författaren Albert Camus bygger på verkliga händelser för över 100 år se- dan men utspelar sig i vår tid. I rollerna bland andra Pekka Strang och Sampo Sarkola på Lilla teatern på Georgsgatan. Samma teaterhus har om några veck- or följande premiär med Omaka par av Neil Simon. Komedi om två män som är olika som dag och natt.

COUNTRY PÅ UNIVERSUM

På Universum på Styrmansgatan spe- lar flera teatergrupper och i oktober och november tar Teatteri Venus plats på scen med den tvåspråkiga countrymusi- kalen Gimme another country.

TILLSAMMANS PÅ VIIRUS

Filmsuccén Tillsammans av Lukas Moo- dysson kommer i november upp på sce- nen hos teater Viirus som ger pjäsen i samarbete med Sirius teatern. Kärlek och skilsmässa, familjelycka och famil- jegräl, sex, fotboll och vänskap i en ro- lig röra.

KIKA IN BAKOM SCENEN

Teatermuseet som verkar i Kabelfabri- ken i Gräsviken ger svar på frågor som Hur föds en teaterföreställning, vem bygger scenografin och vem designar kostymerna? På höstens temporära ut- ställningen ställer Stefan Bremer ut i sin egenskap av teaterfotograf.

HANDARBETE

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Flinka fingrar. Handarbetsaku- ten tar över efter mormors- rutorna och på plats finns Riitta Sittnikow, Anita Paulig och Gunvor Nyman.

Nål, tråd och råd

Sticka och virka, brodera och sy. Inte alltid enkelt. Nu startar Helsingforsmarthorna handarbetsakuten.

VID DET AVLÅNGA bordet uppe på Hemvrån samlades tiotals unga och äldre kvinnor tidigare i höstas för att virka traditionella mormorsrutor. Hundratals mormorsrutor som se- dan blev små söta täcken i allt från ys- tert granna nyanser till mer jordnä- ra färger.

"Mormorsrutorna blev en sådan succé att vi fortsätter hålla öppet hus i handarbetets tecken", säger **Anita Paulig** som är verksamhetsledare för Helsingfors svenska Marthaförening.

"Verksamheten visade att det finns både behov av och intresse för gemen- skap kring handarbete. Därför fortsät- ter vi hålla öppet hus på onsdagar. Nu håller vi oss inte till att virka utan bred- dar repertoaren och stickar, syr och

handarbetar," säger hon.

På plats finns duktiga och rutine- rade kvinnor som kan handarbete. Man behöver alltså inte vara rasande skicklig på att hantera nål och tråd för att delta.

"Jag är expert på att byta dragked- jor och det är inte alls svårt bara man vet hur", säger **Riitta Sittnikow** glatt medan hennes flinka fingrar virkar den ena mormorsrutan efter den an-

"Det finns intresse för gemenskap kring handarbete."

dra. Hon och andra kommer att finnas på plats på handarbetsakuten på ons- dagar kl. 11–15.

Helsingforsmarthorna har över 40 kretsar och många tar emot nya med- lemmer. Till de nya kretsarna hör eko- marthorna som dryftar hållbar ut- veckling den tredje måndagen i måna- den på Simonsgatan. Den 1 november ordnar Marthorna ett lunchsemina- rium om närproducerad mat sett från en nationalekonomisk synvinkel. 30 personer ryms med på lunchen som består av ekologisk soppa med bröd. Mera uppgifter om Marthakretsar och annan verksamhet av Anita Paulig, tfn 09 694 39 02, gsm 040 503 1887. Kanslitid må-ons kl. 10–13. Se också www.helsingfors.marttha.fi.

Nyttigt och nära i Tölö

PÅ TÖLÖTORG fortsätter traditionen med bondens egen marknad, lanttorget med nyttig närmat som kommer direkt från producenterna. Honung och lamm, rotsaker och grönsaker, hantverk och korgar. Utbudet på bondens egen marknad är jordnära och så är det trevligt att strosa mellan stånden och känna dofterna. Lanttorget fortsätter den 1 oktober, 15 oktober och 19 november kl. 9–15.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Nätverk med perspektiv

KULTURFORUM.FI, så heter den nya digitala mötesplatsen för både dem som verkar inom kulturfältet och alla som vill veta om vem, var och hur kulturfältet fungerar. Svenskan är första språk, men både bloggar, info och presentationer kan läggas upp på andra språk. Spektret är brett, perspektivet rikt och så finns här ett nätverk med stor räckvidd. Det är fritt fram att lägga ut info, men förutsätter att man först registrerar sig på forumet. Nyfiken? Kolla www.kulturforum.fi och ta kontakt på info@produktforum.fi.

Med tonvikt på ord och böcker

Det ena ansvarar för ordet, den andra för böckerna.

Nya i huset. Ylva Larsdotter är bibliotekarie och Annette Jansson svarar för svenska och nordiska språk.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

BÖCKER PÅ HYLLOR, i travar, på bord och fönsterbräden. Det lilla trivsamma biblioteket på Arbis är sprängfullt med böcker och ingenting annat än böcker.

"Och så är biblioteket väldigt väl-försett med tidningar och tidskrifter", säger den nya bibliotekarien på Arbis, **Ylva Larsdotter**. Hon är en av åttatusen svenskar som har bosatt sig i Finland.

Arbis bibliotek är uttryckligen det, ett traditionellt bibliotek och en tummelplats för böcker och tidningar. Här finns varken film eller musik eller ny-media, åtminstone i det här skedet.

"Vi köper in det mesta som ges ut på svenska i Finland och en hel del nordiskt", säger Larsdotter. Biblioteket är ett stort svenskt rum som är öppet för alla och där alla kan komma

med förslag om vad som borde finnas på hyllorna. Man behöver alltså inte gå på kurs för att låna en bok eller två. I höst fortsätter satsningen på program på torsdagskvällar i biblioteket. Det blir spännande samtal med författare, om författare, litteratur och kultur.

"Jag ser gärna att fler män på Arbis", tillägger Larsdotter och till det replikerar den nya huvudläraren i nordiska språk, **Annette Jansson** blixtnabbt: "Då måste vi bjuda in **Jens Lapidus**".

Jansson är modersmålslärare och senast arbetade hon i gymnasiet i Norsen.

"Jag stortrivdes men det var dags att våga prova på något nytt. Och här känns stämningen väldigt välkomnande. Det gäller alla som kommer till Arbis". Hon hoppas att fler skolelever och studerande skulle hitta både Arbis och biblioteket. Till nyheterna hör kreativt skri-

vande, en kurs för att komma över ängslan att tala inför publik och kursen som riktar sig till finskspråkiga eller annat språk "Vi läser deckare på svenska".

Arbis höst är späckad och programhäftet en mastig lunta. Utbudet är brett: Dansa zumba, bugg eller jazz, tillred enkel mat eller avancerad, varför inte i kombination med musik eller språk, inom IT finns för alla nivåer och vill man skapa med händerna finns glas och keramik, hantverk och handarbete. Språk är både världsspråk och ovanliga språk och om Arbis bredd vittnar möjligheten att ta del i samtalsgrupp som dryftar vad som krävs för en lycklig parrelation eller i stödgrupp som hanterar problematiken kring skilsmässa.

MODE, KÄRLEK OCH GUDSTJÄNST

Modeshow som bryter normer, regnbågsgudstjänst med temat Kärlekens frukter i Johanneskyrkan och debatten Killars roller är några plock ur programmet under Regnbågshelgen den 6–9 oktober. Regnbågshelgen är gemenskap och dryftar roller, stereotyper och fördomar kring hbt-personer, det vill säga homo- bi- och transsexuella. Föreningen Regnbågsankan ordnar och mer finns att läsa på www.regnbagsankan.fi.

OM INVANDRING OCH INTEGRATION

Svenska litteratursällskapets föreläsningsserie har rubriken "Jag är ju utlänning vart jag än kommer" och handlar om invandring, återvandring och integration. Den 17 oktober föreläser Östen Wahlbeck "Svenska medborgares migration och integration i dagens Finland" och därefter fortsätter Matti Similä med "Kan man vara både-och? Mina egna resor mellan länder, nationaliteter, språk och identiteter". Kl. 18.00 på Riddaregatan 5.

FRÅN JOPLIN TILL FRÖDING

Musik & vin är den gemensamma nämnaren för två aftnar på Luckan. Den 20 oktober är en musikmonolog om Janis Joplin och hennes musik. Sussie Jonsen tolkar Joplin tillsammans med musikerna Eero Paalanen och Kalle Katz. Den 3 november handlar det om Frödings texter som opera, en konsert med två sångcykler för baryton och piano med Daniel Stagno vid tangenterna och Peteri Lehtikainen med röst. Båda kvällarna börjar kl 19.

BÖCKER OCH CHOKLAD

Rådtorget för seniorer ger information om var man hittar litteratur i Helsingfors. Nyfiken på bibliotekens nya läsplatser? Vad erbjuder Nifin? Svar på det och mycket mer den 9 oktober kl. 14–15. Eller vad sägs om råd och rön kring choklad? Chokladprovning och föredrag om kakao på Rådtorget den 16 november. Rådtorg i Luckan på Simonsgatan 8.

Meri tuulettaa murheet

ROIHUVUOREN VANHUSTENKESKUKSEN asiakkaiden mielestä Helsingissä on yksi asia ylitse muiden: meri.

"Meri on kaunis ja rauhoittava. Kun katselee ulapalle, murheet tuulettuvat. Meri tarjoaa harrastuksiakin kaikkina vuodenaikoina", toteavat **Pirkko Ampuja**, **Mauri Kotiranta**, **Lyyli Rintala** ja **Erkki Teittinen**.

Etukannessa ovat tanssitaiteilija **Iina Tajonlahti** ja asiakkaat **Erkki Teittinen** ja **Pirkko Ampuja**; takakannessa asiakkaat **Lyyli Rintala** ja **Mauri Kotiranta** lähihoitaja **Kirsi Heikkisen** kanssa.

Lyyli innostuu nimeämään lisää hyviä asioita. "Helsingissä on Suomen parhaat sairaalat ja vanhainkodit", hän arvioi.

"Henkilökunta on täällä niin hyväntuulista, että se ansaitsee kymmenen pistettä ja papukaijamerkin", kehuu **Pirkko**.

"Tässä talossa ja koko Helsingissä pääsee jokainen toteuttamaan itseään, jos vain viitsii, sillä kaikkea on paljon tarjolla", iloitsee puolestaan **Erkki**.

"Ja kaikki on lähellä", lisää **Mauri**.

Roihuvuoren vanhustenkeskuksen tanssituokiosta ja kulttuuritarjonnasta kerrotaan sivuilla 8–10.